

Centenari del naixement de Ramon Muntanyola Llorach (2017).

Josep M. Vallès i Martí

*josepmvalles@yahoo.es

Justificació d'un centenari

Ramon Muntanyola i Llorach (L'Espluga de Francolí, 1917-Salou, 1973).

Capellà, patriota i poeta. Biògraf del Cardenal Vidal i Barraquer. Mestre en Gai Saber el 1973, als Jocs Florals de Mèxic.

L'Ajuntament de l'Espluga de Francolí es proposà celebrar el centenari del naixement d'un dels seus fills més il·lustres i per això preparà un seguit d'actes que es començaren el dia 2 d'abril, data en la qual el 1917, va nèixer a l'Espluga de Francolí, Ramon Muntanyola i Llorach.

S'organitzaren conferències i lectures de poemes en alguns dels pobles on mossèn Ramon Muntanyola va exercir la seva missió pastoral. Les conferències han versat sobre els diferents aspectes de la seva vida, a càrrec de persones que coneixen la seva obra i la seva trajectòria: Jordi Roca, Josep M. Grau, Manuel M. Fuentes, Joan Martí Castell, Lluís M. Moncunill, Andreu Morta, Jordi Llavina, etc.

Joan M. Pujals ha fet una antologia de la poesia de Muntanyola: *Dia vindrà*, publicada per l'Abadia de Montserrat. S'ha fet una reedició de la biografia del Cardenal Francesc d'A. Vidal i Barraquer que va escriure Ramon Muntanyola, revisada i ampliada pel pare Josep Massot i Muntaner, i s'ha editat el llibre *Els Goig i els Cants populars de mossèn Ramon Muntanyola* a cura de mossèn Joan Roig i Montserrat.

Aquestes publicacions han tingut el suport de la Diputació de Tarragona, l'Ajuntament de l'Espluga de Francolí, l'Arquebisbat de Tarragona i Gogistes Tarragonins.

Al Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí, s'hi presentà l'exposició *Poeta de banderes blanques* comissionada per Jordi Roca amb imatges i l'obra literària de Muntanyola.

Molta de l'obra poètica de Ramon Muntanyola ha estat musicada per diferents compositors i en escaiença del centenari del seu naixement es va demanar a mossèn Valentí Miserachs, mestre de capella de Santa Maria Maggiore de Roma, una obra coral a quatre veus sobre la lletra del *Cardenal proscrit*.

L'objectiu primordial de tot plegat era reivindicar i fer conèixer a les noves generacions, la figura i l'obra d'un home d'església que va maldar per la reconciliació i amb el seu verb inflammat va portar als fidels de l'obra de Crist i als catalans, l'amor exemplar d'un servent de Déu i el model de Pàtria que ell aspirava.

Potser allò que més cal destacar de la commemoració ha sigut la col·laboració abnegada de moltes persones, institucions i autoritats polítiques i religioses que no han regatejat esforços per aconseguir el lluïment dels actes. Tothom ha respost amb el major entusiasme i els actes s'han seguit arreu amb presència i fervor lloable.

Un patrimoni a recuperar.¹

Amb motiu d'escaure's el centenari del seu naixement a l'Espluga de Francolí, el poble nadiu de Ramon Muntanyola i Llorach, s'han organitzat un seguit d'actes en la majoria dels pobles on va exercir el seu ministeri pastoral.

Considerada una personalitat polièdrica per les seves diferents facetes de sacerdot, poeta, patriota, activista social, defensor de la llengua, biògraf... Tot plegat fa de la figura de mossèn Ramon Muntanyola un patrimoni a recuperar.

El seu pensament ecumènic i conciliar, expressat molts anys abans del Concili Vaticà II que li donà raó en molts dels seus plantejaments per la reforma de les relacions de l'Església amb els seus fidels, és encara avui ben viu. Mossèn Ramon maldava per les minories oprimides, per arribar a la feligresia en la seva llengua materna, per fer arribar a tothom la paraula de crist i el seu missatge de perdó i humilitat.

Ramon Muntanyola va iniciar els seus estudis, després de les primeres lletres a les Carmelites de l'Espluga, en el Seminari que els Paüls tenien a Bellpuig d'Urgell. La seva mare l'inclinava a la vida religiosa en aquella ordre que ja hi militava el seu germà Pere, més gran. Així doncs amb 10 anys s'inicia com a postulant. Cinc anys més tard passa al Noviciat de l'ordre a Palma de Mallorca.

Ell però sentia la crida per exercir de capellà secular i no en el si d'una ordre. Això feu que es traslladés a Tarragona, al Seminari Conciliar per seguir els estudis de Teologia i ordenar-se capellà. Però l'esclat de la revolució de juliol de 1936 fou un entrebanc que Muntanyola patí i superà per la seva ferma voluntat vers l'objectiu que s'havia marcat.

Els seminaristes tarragonins eren a la Seu d'Urgell el 18 de juliol. Són empresonats a Lleida i després a Tarragona, al vaixell Rio Segre. Coneix la tragèdia de l'assassinat del seu pare i el seu germà Sebastià, junt amb el cunyat de la seva mare i alcalde de l'Espluga Josep M. Bernat.

Alliberat però amb el temor de ser perseguit, passa la frontera cap a França i des del port de Marsella retorna a Mallorca.

Acabada la guerra no podrà ser ordenat sacerdot fins el 1942 a Tortosa. Així començava l'exercici del seu ministeri, pel qual havia lluitat des de jove. Els seus primers destins com a vicari a Montbrió, Guimerà, Ciutadilla, Montblanc i Prenafeta, Rocallaura, Forès, Vallfogona de Riucorb, Alcover, Farena, Montral i Rojals, fins que fou nomenat rector d'Omells de Na Gaia.

El 1952 és destinat com a ajudant a la Casa d'Exercicis de la Selva, una mena de desterrament que l'allunya dels seus fidels, però li obre uns horitzons com a predicador i el posa en contacte amb els cercles culturals de Reus. Després seria nomenat ecònom de Salou el febrer de 1960 i és sens dubte aquesta la seva etapa més rellevant en tots els sentits que abans comentàvem.

L'altra gran passió de Ramon Muntanyola fou la poesia. Amb 17 anys només, guanya un premi a Reus en un certamen de poesia humorística organitzat a La Palma. La seva facilitat per versificar, el seu llenguatge entenedor i que arriba transparent al públic, el converteix en un veritable poeta del poble. Des dels poemes de circumstàncies en un recordatori de primera comunió o un casament, fins a les elegies pels amics traspassats hi van un rastre immens de petits o gran composicions. Publica *Ànima endins*, *Infants, ocells i nadales*, *Eixarcia*, *Romiatge per la terra*. És premiat als jocs Florals de la llengua catalana de Zurich, després als de Ginebra i ja traspassat i a títol pòstum, obté la Flor natural en els de Mèxic de 1973. Amb aquests tres guardons és nomenat Mestre en Gai Saber.

La seva lluita per la llengua i la cultura catalanes estan reconegudes per la seva feina des d'Omells de Na Gaia publicant primer *La Veu de la Parròquia* i en ser prohibit aquell full, crea la revista *Ressò* que també serà prohibida per l'autoritat del règim i l'eclesiàstica.

Des del seu "exili" forçat a La Selva del Camp, és reclamat contínuament per predicar les Santes Missions, o septenaris en pobles i més pobles que volen escoltar la seva abrandada paraula. No és un predicador integrista.

Fa arribar les tesis del missatge diví amb un llenguatge proper a la gent. Predica en la campanya “Setmana per un mon millor”.

Està involucrat en la campanya pels bisbes catalans i en tot el que representa un intent de fer ressorgir Catalunya, de sota el jou que la subjuga. A Salou empen una ingent tasca social en promoure la construcció de vivendes socials, ampliació de l'església de Santa Maria, la construcció de la de Sant Ramon i la de la Pineda. Fa les anomenades misses políglotes, res més que misses en diferents idiomes per atendre les necessitats espirituals dels turistes fidels al catolicisme. Amics seus capellans anglesos, francesos o alemanys, l'ajuden en aquella tasca innovadora.

Ramon Muntanyola i Llorach moria a Barcelona el 10 de setembre de 1973.² Després d'una cerimònia a la seva parròquia de Salou, fou enterrat a l'Espluga de Francolí, l'endemà. Salou li dedicà un monument i l'Espluga, a través del seu amic Lluís Carulla també perpetuà la seva memòria amb un altre que avui queda en els jardins de l'Hostal de Senglar de propietat privada.

Els pobles per on va deixar petjada s'han bolcat a fer actes en la seva memòria i l'ajuntament de l'Espluga amb la col·laboració de la Diputació de Tarragona i l'Arquebisbat ha promogut diverses publicacions commemoratives: *Dia vindrà. Antologia poètica* a cura de Joan M. Pujals; *Els Goigs i Cants populars de Mn. Ramon Muntanyola* a cura de Mn. Joan Roig i Montserrat; reedició revisada de la biografia del *Cardenal de la Pau* que va escriure Ramon Muntanyola³.

La vida i l'obra de mossèn Ramon Muntanyola i Llorach podran ser més conegudes a partir de la commemoració del centenari del seu naixement.⁵

Actes culturals commemoratius.

El programa ha inclòs activitats a Tarragona, Reus, la Selva del Camp, Alcover, Salou, Vila-seca, Senan, Cervià, l'Espluga de Francolí i altres indrets vinculats al clergue espluguí, qui també va destacar pel seu compromís social i per la defensa del català.

Capellà, poeta guardonat als Jocs Florals, defensor de la llengua catalana, orador de masses, activista cultural, biògraf... va destacar per la seva producció literària, pel seu compromís social i per l'energia i convicció amb què defensava els seus postulats. Afable i obert, els qui el van conèixer asseguren que “mai no tenia un no per a ningú”. La forta empremta que va deixar al seu poble natal i a tot arreu on va exercir ha perdurat fins a l'actualitat.

Presentació dels actes del centenari al Palau de la Diputació de Tarragona, 27 de març de 2017. D'esquerra a dreta: David Rovira, Alcalde de l'Espluga; Josep Poblet, President de la Diputació; Jaume Pujol, Arquebisbe de Tarragona; Jordi Agràs, Director dels Serveis Territorials de Cultura. (Foto Vallès)

La commemoració del centenari del naixement de Ramon Muntanyola fou presentat públicament als mitjans de comunicació el 27 de març de 2017, al Palau de la Diputació de Tarragona, en un acte encapçalat pel President de la institució, Josep Poblet, i l'Arquebisbe de Tarragona, Jaume Pujol, el Cap dels Serveis de Cultura de la Generalitat a Tarragona Jordi Agràs i de l'alcalde de l'Espluga de Francolí, David Rovira.

ABRIL**Dissabte, 1.**

A l'Espluga de Francolí, al Museu de la Vida Rural es feu la presentació del programa d'actes previstos. Anna March i Farré va llegir la conferència preparada per Jordi Roca i Armengol, que no pogué assistir personalment i Josep M. Vallès va comentar els actes previstos i els participants que havien confirmat el seu compromís, tot i que al llarg de la celebració, aquell primer esborrany es va veure superat llargament. Clogué l'acte la intervenció de l'alcalde David Rovira, Maria José Rodríguez, regidora de Cultura de l'Ajuntament de Salou i Jordi Vinyals, Tinent d'alcalde de La Selva del Camp. A l'acte hi assistiren diversos familiars de mossèn Ramon, descendents dels germans i germanes del seu pare, oriünd de cal Llorens de Cervià.

Diumenge, 2.

El diumenge 2 d'abril, data del naixement de Ramon Muntanyola, es celebrà l'Eucaristia a l'Església Vella de l'Espluga de Francolí.

Oficià el Reverendíssim Pare Abat de Poblet, Octavi Vilà, assistit per mossèn Estanislau i un altre diaca amb el "Calze de Catalunya" de mossèn Ramon.⁶ La missa fou cantada per la Coral Espluguina i el Cor Parroquial, dirigits per Xavier Morgades, acompanyats a l'orgue per Daniel Pinyol. Especialment rellevant fou l'homilia dictada pel Pare Abat. L'assistència de públic feu lluí l'acte i deixà un grat record que es suma a la memòria de tots, a les vivències personals o sentides explicar de la personalitat religiosa, literària i patriòtica de mossèn Ramon.

En comitiva, la major part dels assistents i les autoritats municipals i religioses presents, s'adreçaren al carrer de l'Hospital. Nens i nenes del Col·legi del Carme varen cantar l'himne a la *Consagració de Santa Joaquina de Vedruna*, lletra de Muntanyola i música de Sebastià Rué, compostat expressament pels actes que es celebraren a l'Espluga de Francolí

l'any 1952. Altres infants del Col·legi Martí Poch recitaren: *El meu carrer* i *La meva vila*. L'Ajuntament col·locà un ram de flors al costat de la placa que assenyala la casa on va néixer, aquell dos d'abril de 1917, cap a les onze de la nit, l'infant Ramon, Francesc i Ignasi que seria batejat a la pila baptismal de la Parròquia de Sant Miquel Arcàngel de l'Espluga, el dia 10 d'abril, pel rector mossèn Blai Sans i Figuerola.

Josep M. Grau Pujol, President del Centre d'Estudis de la Conca de Barberà dissertant de l'etapa eclesiàstica de Mn. Muntanyola a la Selva del Camp (Foto Vallès).

El mateix diumenge a la tarda, a La Selva del Camp, l'historiador i President del Centre d'Estudis de la Conca de Barberà, Josep M. Grau i Pujol pronuncià una conferència sobre l'etapa selvatana de mossèn Ramon Muntanyola. La nodrida assistència donà relleu a l'acte, seguit amb molt interès i amb un públic dalerós d'explicar vivències personals amb mossèn Ramon.

Mossèn Ramon Muntanyola fou enviat a La Selva del Camp, el 1952 com a capellà adjunt a la Casa d'Exercicis Cardenal Arce. Allí romangué fins el febrer de 1960 quant fou nomenat ecònom de Santa Maria del Mar de Salou, parròquia adscrita a la de Vila-seca.

Dilluns, 3.

Montserrat Bosch encetava les lectures de textos de Muntanyola o sobre la seva personalitat que es feren a l'Espluga de Francolí, cada dilluns a les set de la tarda a la Sala Polivalent de l'Hospital. Va llegir "Impressions de Mn. Muntanyola" Xavier Fort. *Miscel·lània Mossèn Muntanyola. Testimoni de reconciliació.* (MMM, 19774:213-224).

Dia 10.

Ramon Amigó i Carulla participava en les sessions de lectura llegint el conte *Ha nevàt.* (ARXIU HISTÒRIC DE TARRAGONA, Sig. 680) (AHT)

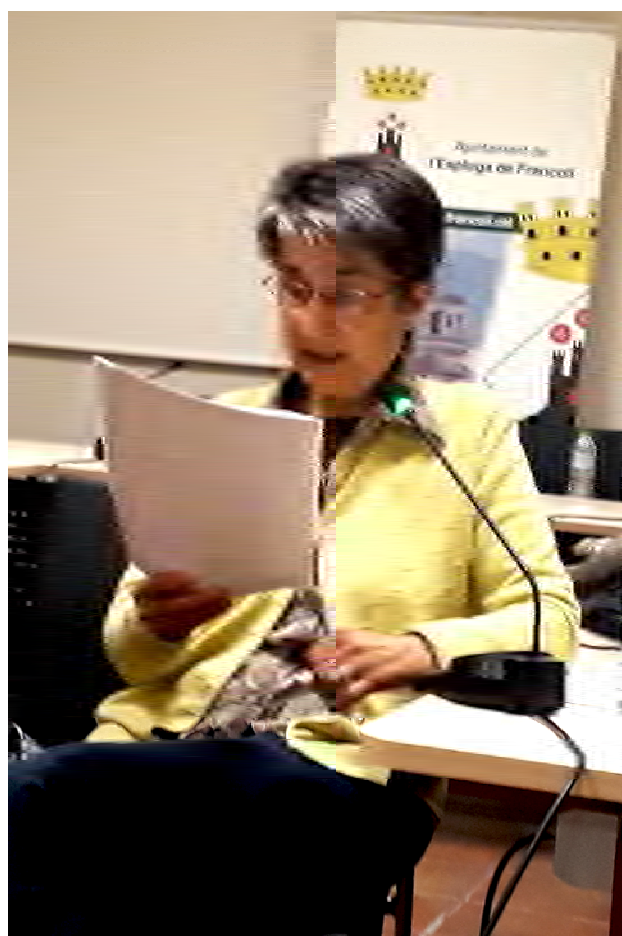
Aquest text que forma part dels *Tres contes de neu* que es conserven a l'Arxiu Històric de Tarragona, en el Fons Muntanyola i que li atribuïm, tot i la manca de documentació que ho acrediti.⁷

Intuïm que els va escriure a finals dels anys quaranta, quan habitava per terres de l'Urgell o la Vall del Corb. Sembla ben bé autobiogràfic i amb el seu humor i ironia va fornint el text de mots, avui molts d'ells perduts, i que encara devia trobar en aquells poblets de Guimerà o Ciutadilla. Utilitza un llenguatge *xipella*, propi d'aquells indrets i Ramon Amigó va delitar els assistents amb una lectura pausada i ben expressada que feu entenedor el text.

Dia 24.

Llegeix Montserrat Masdeu "Mossèn Muntanyola: sacerdot i poeta d'una peça". Josep Asens. (MMM, 1974:61-71).

Mossèn Asens que havia conegut a Muntanyola i va treballar amb ell com a vicari a Santa Maria del Mar de Salou, repassa la trajectòria de la vida del poeta i sacerdot, des dels seus inicis fins al seu traspàs. De manera especial posa èmfasi en el període que va viure al seu costat i explica les vicissituds al voltant dels Jocs Florals de Zurich i sobre tot els de Mèxic de l'octubre de 1973, quan li fou concedit el tercer dels guardons que el convertien en Mestre en Gai saber.

Montserrat Masdeu en el transcurs d'una lectura que féu sobre mossèn Ramon Muntanyola (Foto Vallès).

Aquestes lectures ens aproparen a la figura i l'obra de mossèn Ramon i foren un excel·lent complement per conèixer la personalitat del capellà, escriptor, poeta i patriota.

Montserrat Masdeu amb dicció clara i sentiment, emocionà el públic assistent, entre el qual destacaven molts membres del Club de Lectura de la Biblioteca Pública Ramon Muntanyola, organitzadora dels actes de lectura de textos propis o sobre la figura del poeta espluguí.

27 d'abril.

Francesc Roig i Queralt, feu una conferència sobre la figura de mossèn Ramon al Centre Cívic de Salou. L'auditori bo i emplenava el local i Roig dictà una

xerrada que ja havia fet en algun altre indret pel seu propi compte i fora de la commemoració del centenari i que encara repetiria amb posterioritat en altres llocs.

MAIG

Dilluns, 8.

David Rovira va llegir diversos textos: “Carta de Ramon Muntanyola des de l’Espluga de Francolí a Enric Prats de Reus”. “Salou: Obra social de les vivendes” (FORT, 1977:196-198). “Poliglòtisme pastoral. Les naus de l’església” (FORT, 1977:200-202). “Activitats literàries” (FORT, 1977:206-207)

Primer va fer referència a la carta que mossèn Ramon va escriure des de l’Espluga, el primer de març de 1960, quan predicava “La setmana per un mon millor” i va rebre la notícia del seu nomenament com a rector de Santa Maria de Salou. És una carta manuscrita adreçada a la família Prats Martí, del Mas de la Bassa del Just, on els comunicava aquell nomenament que posava fi a la seva etapa de reclusió a La Selva del Camp.

En els textos d’Eufemià Fort es descriu com era Salou quan mossèn Ramon Muntanyola hi arribava per substituir a mossèn Llauredó. La població petita que encara no havia rebut l’allau turístic que la va fer créixer desmesuradament i com el nou rector entomava els reptes socials que es presentaven. L’ampliació de l’església de Santa Maria, les pintures de l’absis, les misses políglotes, la construcció de l’església de Sant Ramon.

Dijous, 11.

Jordi Llavina parlava de la poesia de Ramon Muntanyola, a la Formació Permanent del Casal de l’Espluga, dins el cicle de primavera.

L’escriptor i poeta Jordi Llavina va glosar la poesia de Ramon Muntanyola. Llavina, molt estimat pel públic assidu a les conferències de cada dijous de la Formació, parlà de la facilitat versificadora de

Ramon Muntanyola, classificant els poemes de la seva obra en aquells que responen a una circumstància i aquells que expressen, amb tot el seu valor, els sentiments del poeta.

Al llarg de la xerrada va anar fent observar als oients, com Muntanyola era un gran coneixedor de la llengua i l’emprava amb facilitat, tot i materialitzant la seva poesia en diferents mètriques, des de versos curts que li donen aquella musicalitat i senzillesa que trobem en *Infant, ocells i nades* o en el recull *Llocs i focs*, fins a poemes molt més complexos, on utilitza en alguns d’ells, els versos encadenats. Llavina va llegir algun poema curt i lloà en conjunt l’obra de Ramon Muntanyola, que segons manifestà te arrels verdaguerianes i en alguns versos se li detecta influència de Josep Carner.

Dia 14.

A la Selva del Camp, en el marc del Castell hi tingué lloc un acte amb la participació del doctor Armand Puig, rapsodes infantils i del grup de teatre La Moixera i l’Schola Cantorum.

Fou un dels actes més rellevants i participats que s’han dut a terme per commemorar el Centenari del naixement de Ramon Muntanyola.

Membres del grup de teatre La Moixera, recitant poemes de Ramon Muntanyola, a la Selva del Camp (Foto Vallès).

La Sala del Castell del Paborde s'emplenà de gom a gom. Aquell magnífic espai recuperat a les runes de l'edifici del segle XVII, per acollir actes culturals de tota mena, fou l'escenari de la conferència que hi impartí el Doctor Armand Puig, glosant la figura de Ramon Muntanyola des de la vessant de sacerdot i home de la terra.

Mossèn Armand feu al·lusió a vivències personals i al coneixement que amb els anys va poder tenir de la figura i personalitat del poeta i patriota. Va posar especial emotivitat en parlar de l'etapa selvatana de Muntanyola. La incomprensió per part de l'autoritat diocesana del moment i com va engendrar durant aquells llargs anys, una intensa amistat amb les famílies del poble.

Després de la intervenció de mossèn Armand, tres nens i nenes de les escoles Abel Ferrater i Sant Rafel: Ester Adolfini, Isaac Pèrez, Elena Ibañez, Laura Agràs, Jacop Soley i Marta Soria recitaren poemes de mossèn Ramon dels llibres *Infants, ocells i nadales*. Els representants del grup de teatre *La Moixera*: Anna Fortuny, Cristina Masdeu, Francesc Almendros, Joseu Massana, Lidia Roig, Maria Rosa Tombas i Pep Roig delitaren als assistents amb una selecció de poemes de mossèn Ramon. Des del *Salm del Servent de Jahvé* o *La sarda universal*, *La llum del meu camp* o *Balada d'Epifania*, textos recitats amb mestria envejable i que arribaren al cor dels assistents.

Seguí després la selvatana i espluguina Montserrat Masdeu recitant *Les meves muntanyes*, un text que ella estima i que sap dir amb els llavis i el cor.

Fou després el torn de l'Schola Cantorum de la Selva que dirigeix Joan Maria Vilalta que interpretaren la sardana amb lletra de Ramon Muntanyola i música d'Albert Sanahuja *Sant Pere de la Selva*, poema dedicat a l'ermita de Sant Pere del Puig.

Dilluns, 15.

Anna Garcia participa en les lectures llegint el segon conte de neu: "Neva" (AHT, Sig. 680)

Datat el 1952, Ramon Muntanyola amb una prosa rica de llenguatge i descripcions paisatgístiques i retrats literaris de diferents personatges, fa un recorregut per les terres de la Sagarra, centrant l'argument en el Mas del Salat, al Coll de Deo Gracies.

L'aventura d'un traginer, el Pep Punta que és sorprès per una forta nevada, de retorn a les seves contrades, serveix a Muntanyola per retratar costums i personatges que es troben al Mas. Recordem que mossèn Ramon va exercir el seu sacerdoci a Guimerà, Ciutadilla, Rocallaura, Omells de Na Gaia, Forès, Montblanquet, etc. El seu caràcter i la seva capacitat d'observació, junt a la facilitat per escriure i el coneixement de la llengua catalana, forneixen uns textos que no tenen res a envejar als millors narradors de la literatura catalana. A més de incloure una gran riquesa en mots que el temps s'ha cuidat de fer desaparèixer de l'ús habitual.

Dia 19.

Mossèn Manuel M. Fuentes, director de l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona dissertà a l'Espluga de Francolí, a l'Església Vella sota el títol: *Ramon Muntanyola, l'home d'església*.

Mossèn Manuel M. Fuentes glossant la figura de Mn. Muntanyola en la seva vessant de servidor de l'Església. (Foto Pep Torres).

Una conferència brillant la que poguerem escoltar el divendres 19 de maig a les 7 de la tarda, parlant de mossèn Ramon com a capellà i home de Crist. Hi havia força gent que escoltà amb molta atenció les paraules càlides i entusiastes sobre la figura de Ramon Muntanyola.

Mossèn Fuentes que actualment també és el Vicari episcopal de la nostra parròquia va buscar la manera de parlar de Muntanyola a partir de textos inèdits escrits per ell, que es conserven a l'Arxiu que dirigeix. Textos que podien ajudar a entendre com es va decidir a fer la carrera eclesiàstica.

Començà amb una breu repassada de la seva biografia en l'aspecte sacerdotal: estudis, destinacions, l'etapa Selvatana i acabant a Salou. Va incloure en la seva dissertació una carta escrita per mossèn Ramon des de Mallorca, el 1937, i adreçada al Cardenal de Tarragona Vidal i Barraquer a qui és pot dir que no coneixia més que com arquebisbe mentre ell havia estudiat al seminari, on li explicava el que havia succeït en la seva vida des del 19 de juliol de 1936 fins a la seva arribada a l'Illa.

En una altra carta dirigida a un amic seu seminarista, Antoni Roset i Mestre, escrita també des de Mallorca el 4 d'abril de 1939, on li fa un seguit de preguntes sobre la situació de l'església a Tarragona i al mateix temps insinua ja el paper que tindrà en el futur. Aconsella al seu amic no deixar-se enlluernar i ser fidels a la doctrina de Crist.

Llegí a més d'aquest dos documents que mostraren una cara molt poc coneguda de mossèn Ramon, textos d'ell, publicats a *La Veu de la Parròquia*, apareguda el 1947 i on en el tercer número, explica perquè és capellà, perquè se sent un enviat i humil ministre de Crist, per ser entre els seus fidels i fer-los present el reialme de la veritat.

Els assistents no s'haurien cansat d'escoltar a mossèn Fuentes. Parlà del cultiu de l'amistat, de la fraternitat que sempre va demostrar, d'aquell home senzill que

en les seves predicacions sempre parlava del perdó i la reconciliació i es preguntava l'orador si tot aquell devessall de lliurament als fidels, el va anar adquirint en la mesura que desenvolupava la seva carrera sacerdotals en els diferents llocs i llogarets on va exercir o ja el portava interioritzat de jove.

22.

Lectures a càrrec de Ferran Lozano i Isabel Villegas. "Sempre a punt" Ricard Cabré (MM-M:121-125) "Carta de Josep Tarradellas a Ramon Muntanyola" 17-12-1972. (AHT, Correspondència rebuda, Sig. 1224). "Mi amigo mossèn Ramon" Juan José Espinosa Sanmartín. (MMM:195-204)

El Ferran va llegir *Sempre a punt*, un text de Ricard Cabré publicat a la Miscel·lània de 1974, editada per l'Associació Cultural de Vilaseca. Seguidament llegí la carta que Josep Tarradellas, President de la Generalitat a l'exili, va enviar a Ramon Muntanyola quan aquest li feu arribar la biografia del Cardenal Vidal i Barraquer.

Aquesta carta conté dades històriques importants pel que fa al pensament de Tarradellas sobre la figura del Cardenal i fa observar com en relació a la detenció i posterior alliberament i protecció del Cardenal fins el seu exili, el 1936, la Generalitat i el govern català treballaren per garantir la seguretat del prelat Francesc d'A. Vidal i Barraquer, primat de les Espanyes.

Per la seva part Isabel Villegas llegí un text publicat en castellà, també a la Miscel·lània, original d'un ex-ministre de Franco, amb qui mossèn Muntanyola havia establert una bona amistat personal per raó de veïnatge entre la parròquia de Santa Maria del Mar a Salou i l'habitatge de la família de Juan-José Espinosa Sanmartín. Es titula *Mi amigo mossèn Ramon* i és un text ple de tendresa vers la figura de Muntanyola, on explica vivències personals i enalteix la figura i obra del senyor rector, mostrant l'aspecte social i el culte a l'amistat que ambdós es servaven.

Dia 27.

En el marc de la celebració del 40è Certamen Literari del Casal de l'Espluga, a la Sala Folch i Torres del Casalet del Casal de l'Espluga, es va recordar la figura de Muntanyola.⁸

Presidien la taula: Maria Dolors Civit, presidenta del Casal; els membres del Jurat Joan Rendé i Montse Bosch, i representant el senyor alcalde de la vila, Èrika Soriano, regidora d'esports de l'Ajuntament de l'Espluga.

Com a novetat d'aquesta edició hi hagué un premi de poesia adreçat als infants, per commemorar el Centenari del naixement del poeta i eclesiàstic espluguís, Mossèn Ramon Muntanyola i Llorach.

Montse Bosch feu una valoració dels treballs. Joan Rendé, president del Certamen, també féu un comentari general i anuncià un nou premi de narrativa que s'inclourà en el proper Certamen, adreçat a alumnes de Batxillerat i Cicles Formatius.

El 36è premi de poesia "Mossèn Ramon Muntanyola" fou atorgat a Miquel Reverté i Aguilar pel seu poema *I si tremolo i tinc el cor glaçat*.

Pel que fa al Premi Especial de Poesia Infantil i Juvenil "Mossèn Ramon Muntanyola" s'adjudicà de la següent manera:

Nascuts 2003-2004

Premi: *Anhel de mort*, de Catalina Riutort Fort

Nascuts 2005-2006

Premi: *El llapis*, de Júlia Arévalo Martí

Nascuts 2009-2010

Premi: *La cova*, de Guillem Bonastre Aguilera

29 de maig.

Anna Sánchez feia la seva lectura dels textos; "Entre els Paüls. Les primícies literàries" (FORT:31-36) i "El ministeri parroquial" (FORT:107-125)

El primer dels capítols ressegueix el pas de Muntanyola pel seminari que els paüls tenien a Bellpuig i on va cursar els cinc anys d'estudis preliminars. Després Muntanyola es traslladava al

noviciat de Palma de Mallorca. Allí s'adona que no era entre els paüls que Ramon Muntanyola volia exercir el seu sacerdoci, sinó des del clergat secular, com a ministre de Crist ben a prop del fidels. Passà aleshores al Seminari de Tarragona i després de les vicissituds viscudes l'estiu de 1936, s'hi reincorporà per enllestir la seva carrera.

És a partir d'aquí que en el segon text llegit per Anna Sánchez es va poder veure els inicis del seu ministeri sacerdotal, seguint els diferents indrets on va exercir primer com a vicari i després ja com ecònom. Començava el 1942, després de celebrar la "missa nova", com a vicari dominical a Montbrí, després passà a Guimerà i Ciutadilla, Montblanc, Alcover, Mon-tral, Rojals, Farena, fins que fou destinat com a rector Omells de Na Gaia.

Allí s'esdevingueren els fets més importants de la vida civil de Muntanyola, fora de la seva carrera sacerdotal: la publicació de *La Veu de la Parròquia* i *Ressò*. Ambdues publicacions prohibides per l'autoritat religiosa i la governativa. Passats el vuit anys de reclusió a La Selva del Camp fora nomenat rector de Santa Maria del Mar de Salou que no essent parròquia estava adscrita a la de Vilaseca.

JUNY**Dissabte, 3.**

Dins els actes de la Setmana dels Arxius, l'Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà promogué un acte d'homenatge a Ramon Muntanyola en el qual intervingueren Josep M. Porta i Balanyà, Director de l'Arxiu, Josep Gomis, Francesc Benet president del Consell Comarcal de la Conca, l'Alcalde de Montblanc Josep Andreu i el Coordinador dels actes del Centenari Josep M. Vallès. L'Arxiu Comarcal muntà una exposició amb part del Fons Muntanyola que custodia.

Nuria Vilà de l'Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà publicà un extens article a *La Nova Conca*, edició del 9 de juny de 1917, en el qual es fa un repàs de les intervencions en l'acte acadèmic i de

Aspecte de la taula presidencial de l'acte celebrat a l'antic Hospital de Santa Magdalena de Montblanc. D'esquerra a dreta: Josep M. Porta, director de l'Arxiu Comarcal de la Conca de Barberà; Josep Gomis, ex-conseller de la Generalitat de Catalunya; Josep Andreu, alcalde de Montblanc; Francesc Benet, President del Consell Comarcal de la Conca de Barberà i Josep M. Vallès, coordinador del Centenari de Mn. Ramon Muntanyola. (Foto Núria Vilà).

l'exposició que es pogué veure a la Capella de Santa Ana de l'antic Hospital de Montblanc.

Presidiren l'acte el president del Consell Comarcal de la Conca de Barberà, Francesc Benet, l'alcalde de Montblanc, Jose Andreu, el director de l'Arxiu Josep M. Porta, el senyor Josep Gomis i el coordinador dels actes del centenari.

Josep M. Porta llegí uns documents que mostraven el tarannà catalanista de mossèn Ramon Muntanyola. Josep Gomis va recordar vivències compartides amb Muntanyola: persona propera i mossèn de caràcter juvenil necessitat del contacte amb la gent. Josep M. Vallès es va referir a la biografia de Muntanyola i als actes que s'havien de celebrar, detallant algunes curiositats dels diferents documents que es conserven a l'ACCB. Finalment Josep Andreu va fer una reflexió sobre la immensa fe que el mossèn tenia en el país i la seva voluntat de reconciliació.

Dilluns 5.

Jordi Cecilia llegí "Home d'església, home de país" Josep Massot. (*Escriptors i erudits contemporanis*.

Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Biblioteca Serra d'Or, 1996. Pp. 165-181)

El capítol que el Pare Massot va dedicar a Muntanyola en aquell llibre el titulà *Ramon Muntanyola, home d'Església, home de país* i era el fruit d'una conferència que havia llegit a la seu dels Serveis Territorials de Cultura de la Generalitat a Tarragona, en ocasió del lliurament de l'arxiu de Ramon Muntanyola a la Generalitat, que custodiava fins aleshores Lluís Carulla i Canals. El text també s'havia publicat a *Serra d'Or* el setembre de 1995. L'arxiu de mossèn Ramon passava a l'Arxiu Històric de Tarragona on fou catalogat.

Josep Massot descriu en aquell text les vivències de Muntanyola a partir de l'estiu de 1936 i entra en profunditat en l'anàlisi de les seves dues publicacions periòdiques: *La Veu de la Parròquia* i *Ressò*.

Dedica bona part de l'article a la posició de Muntanyola davant l'església oficial i la lluita que havia mantingut, junt a altres preveres per la renovació i modernització de l'església. Les topades amb l'autoritat, els conflictes viscuts arran de la seva defensa de la llengua, la campanya per que els bisbes a Catalunya fossin bisbes catalans. L'oposició al Concordat signat entre el govern franquista i la Santa Seu. La carta als bisbes catalans per recuperar l'ús de la llengua catalana en el si de l'església, etc.

Dimarts, 6.

El dimarts 6 de juny a dos quarts de vuit del vespre, a la Sala d'Actes Emili Argilaga del Centre de Lectura de Reus, el col·lectiu "En veu alta" feu un recital de poemes de Ramon Muntanyola. Sota la direcció de Dolors Juanpere, recitaren Montse Auqué, Dolors Esquerda i Jordi Francesc.

Dolors Juanpere feu una breu introducció justificant l'acte commemoratiu per la gran vinculació que Muntanyola va tenir sempre amb la ciutat de Reus. Els rapsodes llegiren diversos poemes seleccionats dels poemaris publicats i un d'inèdit, que Muntanyola va presentar el 1935 al certamen convocat a La Palma de la capital del Baix Camp,

aconseguint el primer premi d'aquell concurs de poesia humorística. *La llatinada* és un poema irònic on es conjuguen la innocència d'un pagès, la bondat d'un metge i l'astúcia d'uns estudiants.

La vetllada amb poesies d'*Infants, Ocells i Nadales, Romiatge per la Terra, Llocs i Focs*, i altres fou seguida per un públic espectant i il·lusionat per recordar la figura i l'obra de Muntanyola, a qui molts dels assistents recordaven o tenien alguna vivència amb ell o li havien tingut els seus pares.

Dimecres, 7.

Al Centre Tarraconense, Mossèn Manuel M. Fuentes dictà la seva conferència: Ramon Muntanyola, home d'església. El conferenciant va afegir alguns detalls més sobre la vida eclesiàstica de Muntanyola en relació a la conferència que ja havia fet a l'Espluga de Francolí, el 19 de maig.

La brillant exposició de mossèn Fuentes serà publicada en l'edició commemorativa del Centenari que l'organització, des de l'Ajuntament de l'Espluga està preparant per deixar constància del desenvolupament de tot plegat.

Mossèn Manuel M. Fuentes en una fase de la seva entusiasta intervenció, brillant en la presentació i rica en la documentació aportada. (Foto Vallès).

La disertació de mossèn Fuentes fou enregistrada en vídeo pels serveis de Comunicació de l'Arquebisbat i es troba a la web corresponent. Presidí l'acte l'Arquebisbe Jaume Pujol acompanyat de l'Alcalde de l'Espluga David Rovira.

Divendres, 9.

Els alumnes del Col·legi Martí Poch de l'Espluga de Francolí, presentaren un espectacle amb poemes i textos de Ramon Muntanyola, al Teatre del Casal.

12.

Guillem Tierz participà en les sessions de lectures amb el text del tercer dels contes de neu: "Nevarà" (AHT, Sig. 680)

És sens dubte el text més dramàtic dels tres que formen aquest conjunt. Ramon Muntanyola hi destil·la amb molta lucidesa una problemàtica familiar. L'enveja i la intolerància d'una esposa vers la seva cunyada i la filla d'aquesta.

- *T'ho dic i t'ho diré sempre: d'ençà que tenim aquestes dues a casa tot ens surt malament.*

La Magdalena no podia suportar la seva cunyada. Aquesta havia perdut el marit i el germà acollí les dues dones a casa seva, tot i l'actitud de la seva dona. La cunyada, l'Engràcia, es posà malalta i la filla, la Fina, sols pensava en veure la neu que no havia conegut durant els seus pocs anys de vida.

- *No t'espantis pas, Fina: quan vinguin les nevades, em moriré.*

El dramatisme del relat va creixent. Morta la mare, la noia no té altre suport que la tia, faltada de l'amor, per una naturalesa eixuta. L'Engràcia, en canvi, explicava a la filla la història familiar. El seu pare en Pinto va fer-se traginer i ella recordava de menuda aquell "Blanet", un cavall blanc que havia comprat aquell home per fer viatges a Igualada.

Es la tendresa enfront de la maldat, allò que ens explica Muntanyola en aquest conte.

- *Quan nevarà, tia? - Que nevarà aviat, tia? - Que encara no neva, tia?*

La nit fosca i freda que donaria pas a la neu, la Fina moria.

Dimarts, 13.

Taula rodona al Centre de Lectura de Reus amb la participació de Jordi Agràs, Director dels Serveis

de Cultura de la Generalitat de Catalunya a Tarragona, Joan Anton Cedó, prior de Sant Pere de Reus i Joaquim Mallafré, escriptor i traductor.

Moment de la presentació de la taula rodona al Centre de Lectura de Reus a càrrec del president de l'entitat Xavier Filella.

Després de la presentació de l'acte per part del President del Centre Xavier Filella prengué la paraula Jordi Agràs. Justificà el perquè Reus havia de participar en els actes del Centenari, evocant la vinculació de Ramon Muntanyola amb la ciutat. L'objectiu de la taula rodona s'havia plantejat amb l'intent d'apropar la figura i la trajectòria del sacerdot i poeta espluguà a les generacions més joves.

Donà la paraula a Joaquim Mallafré que valorar molt positivament els actes que s'havien programat per destacar la religiositat, la catalanitat, la terra, la poesia i la seva tasca com a traductor.

Pel que fa a la religiositat, Mallafré evocà la família de Muntanyola: els seus germans religiosos. Confessà que allò que més l'impressiona de la biografia de Muntanyola es que en ser detingut el 1936 i després d'haver-li assassinat el pare, un germà i l'oncle polític, ell perdonés a qui havia ocasionat aquella tragèdia a la família.

Desenvolupà seguidament els altres punts que s'havia proposat. Parlà de *La Veu de la Parròquia* i de *Ressò* com a mostra de la seva catalanitat. Pel

que fa a la poesia mencionà alguns dels títols i edicions més destacables i els premis literaris aconseguits en els Jocs Florals.

Per la seva part Joan Anton Cedó posà èmfasi en la personalitat de "qui amb un llenguatge intel·ligible escampa la seva vida de magisteri."

Per Cedó, llegir o escoltar Muntanyola convida a la reflexió i a preguntar-nos sobre la fe, la vida, les persones, el poble, la caritat, l'evangelització, l'ètica... Muntanyola t'emmiralla.

Ressaltà el fet que en Muntanyola, hi veia el dia a dia, de les persones i de la societat en la comunitat cristiana. Es va recolzar, el Prior de Sant Pere de Reus, en el que és ser l'Església en el mon, la fidelitat al país. La implicació i el compromís polític i social que va mantenir viu al llarg de la seva vida.

En un tercer punt es referí als molts recordatoris de comunions o cerimònies nupcials, nadales familiars o fins i tot recordatoris de difunts que arreu hi ha escampats i pels quals suggerí un estudi aprofundit. Destacà el llenguatge senzill, sense rebaixar en cap moment el contingut, que sabia utilitzar per arribar als fidels.

Cedó parlà després de l'evangeli que en Muntanyola esdevé una comunicació permanent. Els estiuejants que acudien a Salou, anaven a Santa Maria, on ell hi havia fet d'escolà amb mossèn Ramon a missa de dotze. Per tots ells i encara avui pels fills d'aquelles famílies, Muntanyola era un referent.

Parlà del bloc de vivendes socials promogut pel rector de Salou els anys seixanta. Tothom trobava en ell una persona d'una peça. Recordà i llegí uns fragments de l'article que Muntanyola va escriure després del cessament d'Espinosa Sant Martín, ministre en el temps del cas Matesa, on demanava el dret humà a la bona fama.

En el seu cinquè punt parlà del temps en el qual va viure Muntanyola. Tenia clar el seu nord. Es referí al *Salm del Servent de Jahvé* que l'any 1972 li fou premiat. Aquella senzillesa d'expressió i el seu

apropament a la gent que va saber mantenir amb la densitat teològica de primer nivell.

En acabar, alguns dels assistents intervingueren per recordar vivències i records lligat a la figura de Ramon Muntanyola.

Dimecres, 14.

Presentació a Tarragona, al Centre Tarraconense de *Dia vindrà. Antologia poètica. Ramon Muntanyola*, a cura de Joan Maria Pujals. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2017. Intervingueren: monsenyor Jaume Pujol, arquebisbe de Tarragona, Josep Poblet, president de la Diputació de Tarragona, Joan M. Pujals, autor, David Rovira alcalde de l'Espluga de Francolí i feu la presentació de l'Antologia l'escriptor Vicenç Villatoro. En el mateix acte llegiren poemes Benigne Ríos, radiofonista i Pere Navarro professor de la URV, presentats per Josep M. Vallès.

Pujals en la seva intervenció destacà: Si haguéssim de buscar un eix conductor en la poesia de Mn.

que estimava la terra i la tradició popular més senzilla.

La intervenció de Vicenç Villatoro⁹ va ser qualificada de brillantíssima, pels assistents que emplenaven la Sala de la Muralla del Centre Tarraconense. Recomanà la publicació i confessà "fa un temps el meu coneixement sobre Mn. Ramon Muntanyola era escàs. No obstant, l'aproximació — des de fora— a la seva vida i obra «fa que aquesta publicació no només sigui interessant sinó altament recomanable.» Villatoro, que va definir a Mn. Muntanyola com un escriptor notable sobretot quan va escriure sobre la terra i la religió, va centrar la seva intervenció en l'anàlisi del text i el reflex del context biogràfic i social o històric. «Poèticament, Muntanyola és un gran verdaguerià. La força del record de Mn. Cinto Verdaguer és extraordinàriament present en la seva obra», va afirmar Villatoro.

L'acte continuà amb les paraules del President de la Diputació i de l'Arquebisbe de Tarragona. Es va cloure amb la lectura de diversos poemes de Mn. Ramon Muntanyola a càrrec de Pere Navarro, i Benigne Ríos.¹⁰

Dia 15.

L'Escola de Lletres i la Casa de les Lletres de Tarragona organitzaren una lectura de poemes de Ramon Muntanyola a la Biblioteca del Seminari Pontifici de Tarragona (Centre Tarraconense) dirigits per Maria Roig.

MOSSÈN RAMON MUNTANYOLA, L'HOME I EL POETA.

Un viatge per la vida i l'obra del poeta que ens apropa al complex univers Muntanyola.

L'acte el van fer conjuntament la Casa de les Lletres i l'Escola de Lletres. Va consistir en una lectura de poemes seleccionats entre tota la seva obra poètica en què s'anava intercalant les veus de dues narradores que parlaven també de les gestes de la seva vida, per entendre i contextualitzar millor el pensament i la ideologia de Mossèn Muntanyola. Simultàniament a aquestes veus, dos poetes que el

Acte de presentació a Tarragona del llibre *Dia vindrà. Antologia poètica. Ramon Muntanyola*. D'esquerra a dreta: David Rovira, Josep M. Poblet, Mons. Jaume Pujol, Vicenç Villatoro i Joan M. Pujals. (Foto Vallès).

Muntanyola seria l'esperança. L'esperança és la que va amarar tota la seva vida i les seves actuacions. Mn. Muntanyola era una persona d'esperança, que té aquest component de redempció i vida nova, també com a catalanista, un poeta del perdó i poeta

representaven, anaven recitant poemes i s'hi anaven acostant un a l'altre fent la representació de la seva biografia fins a la seva mort.

A l'acte va assistir el conseller de Cultura de l'Ajuntament de Tarragona, Josep Maria Prats, el cap tècnic de Cultura, Nei Torrell i també el director de la Casa de les Lletres, Joan Cavallé i per part de l'Ajuntament; la directora de l'Escola de Lletres, Lurdes Malgrat i la presidenta de l'APELLC, Anna Gispert qui també va participar com a lectora. Entre el públic hi havia família de Ramon Muntanyola.

Els rapsodes Anna Gispert, Silvia Solé, Ivan Andreu i Adrià Targa llegiren els poemes:

Les meves muntanyes

Romiatge a Santa Maria de la Pau

En la mort del Cardenal Vidal i Barraquer

Estampa d'anunciació

El meu pessebre és el mar

Antífona dels assots

Dilluns, 19.

Carme Callau dins el cicle de lectures de proses sobre Ramon Muntanyola llegí el text de Rogeli Duocastella "Mossèn Ramon Muntanyola: Sacerdot? Poeta? Sociòleg? (MMM, 1974:187-190).

Diu Duocastella: "La meua visió de Mn. Ramon és la de l'home que es feu sacerdot i que, essent poeta, sabé donar una síntesi tan coherent a la seva vida i a la seva personalitat, que resulta molt difícil de deslligar aquests tres conceptes d'home, poeta i sacerdot." Però va més enllà l'autor d'aquelles lletres. Considera Muntanyola un pastor i un sociòleg. En destaca el tracte quotidià amb la gent, el do de convèncer dretes i esquerres, integristes i progressistes.

Callau va posar èmfasi en els epígraf que Duocastella dedicava a Muntanyola amb els títols de "L'home del poble" i "L'home de la veritat". En el primer es parlava de la tasca duta a terme a Salou i en el segon del gran sentit comú que Muntanyola aplicava en la seva visió de l'evangeli. És la seva

actitud pastoral i la seva manera de pensar, el seu seny i equilibri en el comportament, allò que permetia entendre el seu missatge.

Duocastella acabava el seu article dedicat a Muntanyola, qualificant-lo de "Servidor de Jahvé" manllevant de la mateixa poesia que coneixem amb el nom de *Salm del Servent de Jahvé*, aquelles paraules que expliquen com el sacerdot poeta, està lluny de l'autoritat, i en canvi està prop del valor del sacerdoci per servir a Dèu.

El mateix dia Pilar Garrell va llegir el text de Miquel Coll i Alentorn "Un episodi de la vida de mossèn Ramon" (MMM, 1974:173-176)

El text va sorprendre a alguns dels assistents, tota vegada que Coll i Alentorn, fa seu el relat dels fets que acompanyaren el jove seminarista, un dia de primavera de 1937, segurament després dels fets de maig a Barcelona, en una visita al seu despatx d'Unió Democràtica, junt amb el paül espluguí Manuel Morgades.

Coll explica com li demanaren ajut per passar la frontera. Ell no coneixia a Muntanyola, un "jovenet esprimatxat" que acompanyava a Morgades. Havien de pagar 5.000 pessetes al guia que els conduiria pel Pirineu.

Quan les tropes franquistes entraren a Barcelona, Morgades, oficial de l'exèrcit, amb uniforme de capellà castrense, va visitar novament Coll i Alentorn. És aquí on va saber que era fill de l'Esplugu i que l'acompanyant de temps enrere era Muntanyola. El senyor Coll explica com es va trobar al cap d'un temps al monjo Bernat Morgades, sortint de la Pinacoteca on hi havia exposats una quadres: "Poblet vist pels seus artistes".

Amb els anys, Coll i Muntanyola van tenir ocasió de conèixer-se i després de la mort del sacerdot poeta, el senyor Coll va recórrer al comú amic de tots dos Lluís Carulla, per saber la història personal d'aquell jove que li havia demanat ajut per fugir d'aquella "Patria morent".

20 de juny.

L'Església de Sant Joan de Reus es va omplir de fidels desitjosos d'escoltar a mossèn Josep Raventós en la conferència que va titular *Ramon Muntanyola. Ressò actual*.

Mossèn Pere Dalmau, vell conegut a l'Espluga, perquè hi va exercit el rectorat a la parròquia de Sant Miquel durant una colla d'anys, ara ocupa la rectoria de la Parròquia de Sant Joan de Reus, on en el seu moment Ramon Muntanyola hi ha ser vicari.

Totes aquestes avinenteses ens mogueren plegats a organitzar aquella xerrada, demanant-la a un dels

Josep Raventós i Pere Dalmau en el transcurs de l'acte que tingué lloc a la prioral de Reus. (Foto Vallès).

pocs capellans vius que encara van conèixer i col·laborar amb Muntanyola. Raventós va estructurar la seva esplèndida intervenció en sis àmbits que al seu entendre feien el complet recorregut per la vida del sacerdot i poeta: Testimoni d'un temps i d'un país, Reivindicació del Cardenal proscrit, De poeta popular a biògraf, Una biografia lluminosa i esclatant, La seva mort prematura i la va cloure amb un Escolí: Mossèn Muntanyola, home de pau. Es donava la circumstància que feia uns mesos, Raventós havia llegit una conferència semblant al Centre de Lectura de Reus, tot i que no formava part dels actes del Centenari.

Després de felicitar als organitzadors dels actes del Centenari, destacant l'Ajuntament de l'Espluga, va començar amb vivències personals al costat de Muntanyola i entrà en matèria parlant de l'experiència traumàtica que mossèn Ramon havia patit durant la revolució i posterior guerra, 1936-1939. Destacà el seu arrelament a Catalunya, a la seva cultura, llengua i història. Posà èmfasi especial en el seguiment fidel de Muntanyola, com a servent de Déu.

Documentadíssim de la biografia de Muntanyola, mossèn Raventós, va anar desgranant amb paraula convincent i enèrgica, els capítols afalagadors i els de càstig, sobre la figura d'aquell capellà, que només pretenia fer arribar la paraula de l'evangeli amb tot el seu significat als seus fidels, allunyant-se d'un règim imposat que no satisfesia el criteri cristià de l'església, però al qual molts hagueren d'adaptar-se.

Dijous, 22 de juny.

Presentació a Tarragona, a l'Església de Sant Agustí, del llibre *Els Goig i els Cants populars de Mn. Ramon Muntanyola* de mossèn Joan Roig i Raventós, editat per Gogistes Tarragonins amb el suport de

Presentació del llibre *Els Goigs i els Cants populars de Mn. Ramon Muntanyola*. A l'intendentània veiem: Josep M. Prats, Carles Baches, Dr. Jaume Pujol, Lluís M. Moncunill i David Rovira. (Foto Vallès).

l'Arquebisbat de Tarragona, la Diputació Provincial i l'Ajuntament de l'Espluga de Francolí. La presentació anà a càrrec de Lluís M. Moncunill. Foren presents a l'acte l'Arquebisbe de Tarragona doctor Jaume Pujol, el president de Gogistes Tarragonins Carles Baches, el Regidor de Cultura de l'Ajuntament de Tarragona Josep M. Prats i l'Alcalde de l'Espluga de Francolí, David Rovira. Entre els assistents el director territorial dels Serveis de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Sr. Jordi Agràs; i el Sr. Mateu Montserrat, en representació de la Diputació de Tarragona, entre d'altres.

El president dels Gogistes Tarragonins, Sr. Carles Baches, va expressar una gran satisfacció en presentar aquesta obra que compta amb el recull i comentaris de Mn. Joan Roig i Montserrat. Baches, que va explicar que l'Associació sempre s'ha fet present en totes les grans celebracions de la ciutat, va qualificar la publicació «d'obra emblemàtica». «El do de la poesia va unir Mn. Ramon Muntanyola i Mn. Joan Roig»

La presentació, anà a càrrec del professor Lluís M. Moncunill, llicenciat en Teologia dogmàtica i espiritual i gran expert en la traducció de llengües clàssiques, Moncunill va conèixer personalment Ramon Muntanyola fet que va enriquir la seva disertació. «Per a Muntanyola la creació poètica és un gemec de l'ànima, una visió verbal del paisatge interior», va dir Moncunill. «Les etapes de formació humanista i eclesiàstica, l'estada amb els Pares Paüls de Bellpuig i el Seminari de Tarragona van ajudar a Mn. Muntanyola al domini de la preceptiva literària que portaria al servei de la innata faceta poètica», va afegir.

La publicació, que conté vint Goigs, vuit Himnes i Aves, i un goig humorístic, compta amb el suport musical de les melodies corresponents i l'autoria d'algunes partitures modèliques. «L'experiència per al lector és fàcil i rica», va afirmar el presentador.

«En aquesta obra es lliguen dos noms, el de Mn. Ramon Muntanyola i el de Mn. Joan Roig. Tots dos

preveres tarragonins units pel do de la poesia els quals es van conèixer a Salou a la dècada dels anys seixanta en una exposició de goigs», va explicar Moncunill.

Resseguint el perfil humà de Mn. Muntanyola la presentació de la publicació es va complementar amb la lectura d'alguns goigs com el de Santa Maria de Poblet i de Santa Maria del Mar de Salou, l'última parròquia que va regentar.

Van cloure l'acte les intervencions del Regidor tarragoní, l'alcalde de l'Espluga i el senyor Arquebisbe, que una vegada més es va mostrar agraït per la iniciativa de l'Ajuntament de l'Espluga de Francolí de posar en valor i donar relleu a la figura d'una personalitat tant eminent com la del prevere nascut a l'Espluga i estimat per tants i tants fidels i no fidels de les nostres terres.

Dia 26.

Fou el torn de Magda Buldó en les sessions de lectures de cada dilluns a la Sala Polivalent de l'Antic Hospital de l'Espluga. Va llegir el text d'Albert Manent "Mossèn Ramon Muntanyola. Un peoner encès" dins *El solc de les hores. Retrats d'escriptors i polítics*. Ed. Destino. Barcelona, 1988. p. 107-119.

Manent recorda alguns dels noms més rellevants de l'església catalana: Vidal i Barraquer o Torres i Bages. Principalment, però es refereix a l'església de la post guerra i cita clergues com Àngel Carbonell, Joan Tusquets, Cebrià Montserrat i altres que de manera compromesa lluitaren per la Pàtria i per la llengua, des del seu sacerdoci. Un llarg preàmbul li serví en el seu article dedicat a Muntanyola, per contextualitzar el paper destacat de religiosos com Joan Baptista Manyà, el gran teòleg, entrançable amic de mossèn Muntanyola.

La segona part del text és la dedicada a Ramon Muntanyola. En fa una semblança biogràfica i repassa la seva obra poètica, explicant anècdotes personals:

“hi vaig connectar no solament pel seu catolicisme obert, antitriomfalista, arrelat en la tradició nacional, sinó també pel seu arborat catalanisme”. Manent explica algunes de les activitats clandestines en les que participaren plegats: la Carta abierta a los Excelentísimos Señores Obispos Procuradores en Cortes, per exemple, el 1958.

JULIOL

3.

Montserrat Roca va llegir dos textos de la *Miscel·lània Ramon Muntanyola*: “Una veu que clamava en el desert” d’Albert Manent (MMM, 1974:301-304) i “Muntanyola, historiador” de Ramon Sugranyes de Franch. (MMM, 1974:459-464)

El text de Manent, pel seu títol ja intuïm per on branda. És un text breu, dens de contingut i on es fan referències a la vida de Muntanyola des d’una òptica catalanista, aquella actitud que li provocà més d’un disgust. Manent que el va conèixer i tractar de valent, cita frases de mossèn Ramon, dites en homilies o en els sermons de les missions. Denunciava tot allò que li semblava injust. La seva cultura li permetia adaptar el discurs a l’auditori: pagesos, menestrals, empresaris... “No es cansava de dir que els drets de la Justícia no eren el privilegi d’una minoria”. Ramon Muntanyola un solitari “on l’atenció a la pastoral s’agermanava amb la divulgació de la cultura catalana. “essent fidel a les essències de l’església, Muntanyola entroncava amb el poble. Bàsicament el text parla de l’etapa d’Omells de Na Gaia i la publicació de *La Veu de la Parròquia* (1947-1950) i *Ressò* (1951-1952).

Sugranyes parla força de la biografia del Cardenal de la Pau, fent-ne una anàlisi profund i demostrant que l’havia llegit, no només gaudint-ne, sinó aprofundint en els missatges que inclou. La personalitat de Francesc d’A. Vidal i Barraquer que havia embolcallat Muntanyola des de molt jove, li assenyalà el camí de la seva trajectòria vital, com a home, sacerdot, poeta, sociòleg, i per Sugranyes,

també la d’historiador, perquè sense ser-ho, la seva cultura i la seva capacitat, tancà en aquell llibre tots els valors que volia transmetre als llegidors, d’aquella figura, que alhora, eren els seus personals.

Dissabte, 8.

Concert als Jardins dels francolins del Casal de l’Espluga. *Tolia i les guineus* dedicaren la seva actuació a interpretar poemes de Ramon Muntanyola musicats per Jordi Francolí.

Dia 10.

Dins el cicle de les lectures dels dilluns a la Sala Polivalent de l’Hospital, fou Elisenda Rosell qui llegí el text de Lluís Carulla “Mossèn Ramon Muntanyola i l’Espluga de Francolí” (MMM, 1974:147-158)

El text repassa la vinculació de Muntanyola amb la seva vila nadiua. Sobre tot l’etapa de naixença del Casal de l’Espluga amb quina entitat es va sentir sempre molt unit. Recorda la seva intervenció a la plaça de les Esglésies la nit del 29 de juliol de 1962, quan dirigint-se al poble de l’Espluga, la majoria d’espluguins, els encomanava amb la seva vibrant oratòria, el compromís que en aquell moment adquirien amb l’entitat que s’anava a crear.

Tres anys després mossèn Ramon escrivia en vers, el pregó de la inauguració del Casal. Carulla va fent referència a tots els petits poemes que Muntanyola havia dedicat al seu poble. Quan l’Orfeó Català el 1966 visità el Casal, Muntanyola pronuncià també unes paraules. El seu discurs fou denunciat “amb ben mala intenció”. Va escriure el text per les representacions del Pessebre Vivent. El 1969 escrivia el pregó de l’Espluga Ciutat Pubilla de la Sardana.

Lluís Carulla explica com el 1954, Muntanyola havia acceptat el seu encàrrec d’escriure un text per acompanyar un àlbum amb il·lustracions de Florit i el 1970 un esboç biogràfic de la seva mare Montserrat Canals i Nubiola.

El 1956 en escaure’s la inauguració del monument a mossèn Serret, Ramon Muntanyola, ultra fer la

homilia en la celebració eucarística dedicada a la memòria de qui va salvaguardar les despulles dels monarques de la Corona Catalano-Aragonesa, va escriure i recitar *Commemoració espluguina de mossèn Serret rector*.

Divendres, 14 de juliol.

S'inaugurava a la Sala Maria Font del Museu de la Vida Rural, l'exposició "Ramon Muntanyola, poeta de banderes blanques" comissionada per Jordi Roca i Armengol i realitzada per TGD de Valls i el propi Museu. Va romandre oberta fins el dia 11 de setembre.

En l'acte d'inauguració van intervenir l'alcalde de l'Espluga de Francolí, David Rovira, i el comissari de l'exposició, l'historiador Jordi Roca i Armengol, que va explicar cadascun dels espais, les fotografies i objectes personals com una estilogràfica de Mn. Muntanyola presents a l'exposició. Jordi Roca també va fer referència al calze de Catalunya, que l'any 57 van obsequiar a Mn. Ramon Muntanyola un grup d'intel·lectuals barcelonins, i amb aquest Muntanyola va oficiar la missa fins a la seva mort. En el seu peu hi ha gravat el mapa dels Països Catalans, la senyera i els versos de l'exconseller i poeta Ventura Gassol: "El tinc alt per Catalunya i per tots els catalans".

En declaracions a l'Agència Cristiana de Notícies FLAMA, Jordi Roca, historiador i comissari de l'exposició va definir el seu significat: "El títol evoca un article de Joan Maria Pujals en el qual parlava de la poesia de Mn. Ramon Muntanyola vinculada a les "banderes blanques". Aquestes banderes blanques en la poesia i la seva vida signifiquen: "l'amor al país i a la llengua, la tendresa dels seus poemes, l'esperança, la il·lusió, un seguit de valors positius que es repeteixen en les seves obres", segons va afirmar. En relació amb el recorregut, Jordi Roca va explicar que "l'exposició s'ha dissenyat com un recorregut que porti el visitant a través d'una línia de vida de Mn. Muntanyola, des del calze de Catalunya regalat per uns amics per la tasca a favor

de la llengua i el país, després en el centre de l'exposició trobem tot el recull d'obres que ell va publicar, com *Ànima Endins, Infants Ocells i Nadales* i les revistes com La Veu de la Parròquia o Ressor, que van provocar el seu càstig a La Selva del Camp; en l'últim espai la gent pot contemplar tots els indrets de Catalunya on hi ha records de Mn. Ramon Muntanyola i tots els homenatges; la mostra acaba

Acte inaugural de l'exposició al Museu de la Vida Rural "Ramon Muntanyola, poeta de banderes blanques". D'esquerra a dreta: Ramon Rosich, Jordi Roca, David Rovira i Mercè Rubio. (Foto Vallès)

amb la seva vinculació amb el cardenal Vidal i Barraquer, de la qual en va fer la seva biografia. Finalment, el comissari va recordar que el visitant "veurà com un sacerdot després dels seus sofriments durant la Guerra Civil va ser capaç de mantenir la fidelitat a una Església en la línia de Vidal i Barraquer i al país i la llengua".

En la inauguració de l'exposició hi van participar alguns alcaldes de localitats on Muntanyola va exercir de sacerdot, com l'alcalde de Cervià de les Garrigues, Mercè Rubió; l'alcalde de la Selva del Camp, Jordi Vinyals; i l'alcalde de Mont-Ral, Francesc Xavier Pagès. Un dels espais de l'exposició s'ha reservat per a un grup de pots de terrissa per dipositar la terra dels pobles on Mn. Ramon Muntanyola va exercir la seva tasca pastoral. Els

diferents representants d'ajuntaments o alcaldes dipositaran terra de les seves localitats. La primera en dipositar-hi terra ha estat l'alcalde de Cervià de les Garrigues, Mercè Rubió, present a l'acte inaugural. L'alcalde de l'Espluga de Francolí, David Rovira, en la seva intervenció va recordar el gran interès i les facilitats de la família de Lluís Carulla, a través de la Fundació Carulla, li ha concedit a l'exposició. L'alcalde va recordar l'estreta relació que van mantenir en vida Mn. Ramon Muntanyola i l'empresari Lluís Carulla i la seva esposa Maria Font, en què "algunes de les vivències i testimonis es poden trobar en el marc d'aquesta exposició", va subratllar Rovira. Respecte a aquesta col·laboració, David Rovira va recordar un llibre, menys conegut, que parla de les cases socials a Salou, en què "Mn. Muntanyola hi va perdre la salut i la salut econòmica". L'alcalde David Rovira va emfasitzar la voluntat que l'exposició sobre Mn. Muntanyola tingui un caràcter itinerant i que "es pugui traslladar a tots els pobles que la sol·licitin, ja que els actes del centenari volen ser transversals i involucrar la resta de localitats". Finalment va dirigir unes paraules d'agraïment a les persones involucrades en l'organització de l'exposició i va animar els assistents a donar-la a conèixer

Entre els assistents en l'acte d'inauguració de l'exposició de Mn. Ramon Muntanyola hi havia el professor, amic personal de Muntanyola, biògraf del canonge Carles Cardó i ex-sacerdot Lluís Maria Moncunill. En ser preguntat per Flama.info sobre la figura de Mn. Muntanyola, afirmava: "El vaig conèixer en temps de la postguerra, ell és el que ens va portar l'aire fresc de la renovació, en uns temps d'ofec de llibertat, quan venia Mn. Ramon respiràvem tots". Respecte a la seva coneixença personal va afegir: "El vaig conèixer abans del Concili, però sobretot després, quan les aspiracions de la clerecia de Tarragona anaven molt per buscar un bisbe successor del cardenal Arriba y Castro, que representava una mica una llosa, el nacionalcatolicisme, pel que feia a la comprensió cap a Catalunya; en això era

totalment oposat amb Mn. Muntanyola". En la seva valoració sobre l'exposició declarava: "L'exposició l'he vist molt exhaustiva, molt ben pensada, i crec que comprèn tota la dimensió de Mn. Ramon. És una exposició que s'ha d'observar a poc a poc, perquè és densa. Les tres parts: biogràfica, bibliogràfica i la dels seus poemes està ben aconseguida, ja que són part del teixit de la seva vida". Per últim, en ser preguntat si la figura de Muntanyola és coneguda en el conjunt de l'Església a Catalunya, ell assegurava: "Es coneix poc en el conjunt de Catalunya, perquè Mn. Muntanyola és una arrel, i si jo no tinc arrels, no tinc Muntanyola, sembla que la tendència actual és oblidar-ho tot, aleshores amb aquest principi fa que tota la resta caigui i que no hi hagi una vinculació amb una tradició, que és una mica un arrelament de la vida d'un poble i d'una Església". En aquest sentit va afegir: "Les arrels són les que aguanten un arbre, a més jo tinc por que l'Església catalana actual sigui una Església desarrelada, és clar, aleshores ens oblidem de Torras i Bages, ens oblidem de Cardó, de Vidal i Barraquer i de tot".¹¹

Dia 17.

Compartiren la lectura Elvira Farré i Josep Torres. Llegiren la "Carta de Lluís Vives" a Ramon Muntanyola (AHAT) i "L'evasió i l'exili de mossèn Ramon Muntanyola" i la cronologia "Fets d'una vida" textos de Jordi Roca i Armengol.

La carta del montblanquí Lluís Vives explicava com s'havia desenvolupat la detenció i posterior protecció del Cardenal Vidal i Barraquer, pocs dies després de la rebel·lió Militar de l'Exèrcit espanyol dirigit per Franco i altres militars.

Després llegiren un text "L'evasió i l'exili de mossèn Ramon Muntanyola" i finalment "Fets d'una vida". En el primer es repassaven les vicissituds de Muntanyola, el jove seminarista que fet presoner a la Seu d'Urgell, ingressava la presó de Lleida i després traslladat al vaixell Rio Segre ancorat al port de Tarragona.

En el segon, un text de Jordi Roca on es descriu la cronologia de la vida civil i sacerdotal de Muntanyola. Posant èmfasi especial en l'episodi de la fugida a França, Marsella i a Mallorca amb el seu amic, el paül Manuel Morgades.

Elvira Farré va anar llegint els fragments en prosa i Pep Torres posà veu en diferents fragments de poemes relacionats amb aquells capítols de la vida de Ramon Muntanyola.¹²

27 de juliol.

Presentació a l'Espluga de *Dia vindrà. Antologia poètica de Ramon Muntanyola*. L'acte es celebrà la vigília de la Festa Major a la Plaça d'En Canós. Presentà l'obra el Reverendíssim Pare Abat de Poblet Octavi Vilà. Intervingueren també el curador de l'antologia, Joan M. Pujals, l'Alcalde de l'Espluga i el President de la Diputació Josep Poblet, sota quin patrocini s'ha editat el llibre.

"El meu somni d'infant, menut i ros, a l'espluguina placeta d'En Canós". Amb aquest vers descrivia Mn. Ramon Muntanyola l'indret de la seva localitat, l'Espluga de Francolí, on aquest dijous 27 de juliol ha estat l'escenari de presentació del llibre *Dia vindrà. Antologia poètica de mossèn Ramon Muntanyola* (Publicacions Abadia de Montserrat). La seva edició ha anat a cura de l'ex-conseller Joan Maria Pujals i s'emmarca en els actes del centenari. La presentació ha anat a càrrec del P. abat de Poblet, Dom Octavi Vilà, que ha estat acompanyat de l'autor del llibre, Joan M. Pujals. A més, també han intervingut el president de la Diputació de Tarragona, Josep Poblet, i l'alcalde de l'Espluga de Francolí, David Rovira.

Aquest últim ha estat el responsable d'oferir unes paraules de benvinguda als assistents, en què també ha mostrat el seu agraïment a les institucions com la Diputació de Tarragona, l'Arquebisbat de Tarragona i els ajuntaments implicats en la celebració del centenari. Per la seva banda, Josep Poblet va recordar que "l'activisme cultural i social de Mn. Muntanyola

Aquest cop a l'Espluga, Joan M. Pujals presentà el llibre del què n'és curador, *Dia vindrà. Antologia poètica de Ramon Muntanyola*. A la foto hi veiem David Rovira, Octavi Vila, Josep M. Poblet i l'autor de la publicació (Foto Pep Torres).

és l'edifici de la seva vida que permet créixer amb els seus valors i ideals". També entre els assistents hi havia una regidora de l'Ajuntament de Salou, Maria José Rodríguez, una de les localitats on Mn. Muntanyola va desenvolupar els últims anys de la seva missió pastoral. L'acte de presentació estava immers en la celebració de la Festa Major de l'Espluga de Francolí, per això la presentació ha estat precedida per una cercavila amb els gegants prehistòrics de l'Espluga de Francolí, en Gorg i l'Splug.

Joan M. Pujals és el curador de l'obra que va incidir en el significat de la coberta i en les referències literàries dels seus poemes, que "poden passar desapercebuts per a molts lectors de Mn. Muntanyola". "A la coberta del llibre hi apareix un tapís de Josep Grau Garriga, molt amic de Mn. Muntanyola i que no van poder escriure un llibre plegats, a causa de la mort de Muntanyola, i per tant té un sentit d'un tribut a una amistat; aquest tapís evoca la figura de Jaume I, una de les figures que admirava Mn. Muntanyola", ha recordat Pujals. El llibre està dividit en tres blocs: el primer bloc és

de caràcter geogràfic, reuneix els seus poemes paisatgístics; el segon reuneix la poesia religiosa, que és d'arrel verdagueriana, però que va més enllà, perquè l'actualitza al segle XX; el tercer i últim representa la poesia del compromís cívic, patriòtic i personal, amb un missatge actual en abordar els temes de sempre, on les noves generacions "trobaran resposta a moltes de les seves inquietuds", va emfatitzar Pujals.

MN. RAMON MUNTANYOLA: FIGURA DEL CATALANISME CRISTIÀ

L'abat de Poblet, Dom Octavi Vilà, va presentar el llibre i el va definir com "una obra imprescindible pel coneixement de la persona i l'obra de mossèn Ramon Muntanyola; per la seva fantàstica introducció, l'acurada bibliografia i sobretot la selecció dels seus textos; un treball magnífic d'en Joan Maria Pujals". En la presentació va realitzar moltes al·lusions a la celebració del centenari i en la "vigència actual" de l'obra de Mn. Muntanyola. "Celebrem el centenari de mossèn Ramon Muntanyola perquè la seva obra és actual i ha mantingut íntegre el seu valor de mestratge", va emfatitzar, després, en fer referència a l'obra.

Pujals va indicar: "Aquest espluguí exemplar, com escriu Joan Maria Pujals en la introducció, sintetitza un dels grans corrents intel·lectuals i polítics que travessen la Catalunya del segle XX: el catalanisme cristià." Després de la breu introducció va remarcar que la vida de Mn. Muntanyola està marcada per les relacions personals d'amics i figures transcendents del segle XX, de les quals en remarcà quatre. El primer és el P. Bernat Morgades, que va ser "la primera vocació a Poblet després del retorn de la vida monàstica el novembre de 1940 i que va tenir vinculació amb Mn. Muntanyola durant l'etapa de seminarista", va recordar. La segona figura va ser el cardenal Vidal i Barraquer, "un personatge central en el seva vida, de la qual en va esdevenir el biògraf i en la qual mossèn Muntanyola s'emmiralla des de bon començament", va apuntar l'abat. El tercer personatge que va senyalar és l'arquebisbe Josep

Pont i Gol. Segons l'abat, la seva amistat era tan intensa que "el Dr. Pont i Gol definia Mn. Muntanyola com un home vitalment creient; un home fidel a l'Evangelí; un cristià sincer, un poeta apassionat, un prevere que predicava amb contingut social i fill del seu poble, que vivia el sacerdoci de manera constant fins al darrer alè".

L'últim personatge del recorregut vital de Muntanyola és l'autor d'aquesta antologia, Joan Maria Pujals, que presenta la vida i obra. "Aquesta antologia ens l'apropa, ens el fa més nostre i ens el mostra en tota la seva profunditat espiritual", va afirmar.

Finalment elogiant el treball de l'autor va emfatitzar que "no podia ser estudiat i compendiat sinó per algú com en Joan Maria Pujals, que estima i sent aquestes comarques nostres on mossèn Muntanyola deixà petjada".

JOAN MARIA PUJALS: "MN. MUNTANYOLA, POETA DE L'ESPERANÇA"

En declaracions a Flama.info, el curador del llibre, Joan Maria Pujals, va afirmar que recuperar la memòria de Mn. Muntanyola significa "recordar un autor remarcable del corrent intel·lectual que ha marcat el segle XX a Catalunya d'una manera positiva, que és el catalanisme cristià, va ser preconiliar abans del Concili Vaticà II, catalanista abans que el país recuperés la condició de subjecte polític i que a més el va saber descriure amb gran bellesa i passió". Finalment, en ser preguntat sobre l'aportació de Mn. Ramon Muntanyola en el moment històric actual, Pujals el definí com "un poeta de l'esperança, Muntanyola és el poeta de l'esperança, l'esperança en la recuperació de l'Església i en la reconstrucció del país, i per tant en l'esperança que Catalunya tingui la plenitud".¹³

AGOST

Dia 7.

Conxita Amill va llegir uns fragments de la Biografia de *Ramon Muntanyola. Testimoni de*

reconciliació de Eufemià Fort: “La gran època: El Concili, D’un jubileu, L’any 1967, Preocupació... (FORT, 1977:209-232)

Amb el títol genèric de *La gran època*, Eufemià Fort repassava en diferents epígraf el període comprès entre 1962, amb la celebració del Concili Vaticà II, fins el 1970 en què Muntanyola publicava la biografia del Cardenal de la Pau.

El text narra les vivències de Muntanyola en rebre l’anunci del Concili i com veié confirmades les seves teories del camí que havia de seguir l’Església per no distanciar-se dels seus fidels. Eufemià Fort dedicava un altre epígraf recordant la mort d’un rector de Muntanya: Ramon Vidal i Briansó, rector de l’Albiol. L’episodi serveix a Fort, per parlar del II Congrés Litúrgic celebrat a Montserrat el juliol de 1965. De les relacions de Muntanyola amb l’Abat de Montserrat Aureli Maria Escarré, la dedicació pastoral de Muntanyola a Salou, la campanya pro bisbes catalans, la carta al Nunci signada pels capellans que es manifestaren a Barcelona l’onze de maig de 1966.

S’hi repassa l’activitat de Muntanyola durant tot l’any 1967. La seva actitud enfront la massiva arribada de turistes a la seva parròquia de Santa Maria. Tot el que va fer socialment per la seva gent i finalment un epígraf on es denuncia la preocupació de Mossèn Ramon vers el paper que seguia la Diòcesis de Tarragona. Però mossèn Ramon ja començava a sentir la pressió de la malaltia que acabaria amb la seva salut. El setembre de 1969 presentava una comunicació sobre els problemes pastorals a Salou en les jornades anomenades Converses de Salou que ja eren a la seva cinquena edició. En aquell text expressava la seva preocupació pel futur de l’arquebisbat al qual pertanyia i que li havia causat tants problemes des del 1952 quan se li prohibí la publicació de *Ressò*.

Dijous, 12.

Andreu Morta i Mora feu una conferència a l’Auditori Carulla Font del Casal de l’Espluga

titulada “Els darrers dies de Ramon Muntanyola a Barcelona”.

Començà esbossant la semblança biogràfica de Muntanyola i el seu recorregut sacerdotal. La publicació de *La Veu de la Parròquia* amb les conseqüències que en va haver de sofrir. Parlà de *Ressò* i del calze de Catalunya amb els vers de Ventura Gassol.

Andreu Morta en el transcurs de la seva brillant intervenció. (Foto Vallès)

L’any 1971 se li feu a Tarragona un homenatge en el qual Andreu Morta va ser-hi present i on se li va oferir un pergamí. Mossèn Muntanyola en el decurs del dinar va recordar que el 1957 li havien regalat el calze i va assegurar que havia complert, aixecant-lo cada dia per tothom. En aquell acte i eren presents el doctor Pont i Gol Cardenal de Tarragona i mossèn Antoni Deig familiar del Cardenal i després bisbe de Solsona.

Morta llegí uns fragments en els quals s’acreditava la seva condició de sacerdot i patriota: “sense que el patriota desviés el sacerdot ni el sacerdot fos una rèmora pel patriota. Es referí a l’etapa en la qual va escriure la biografia del Cardenal Vidal i Barraquer i l’opuscle de la biografia de Montserrat Canals i Nubiola, mare de Lluís Carulla.

En la seva xerrada va anar explicant com s'apropaven els dies de la malaltia de Muntanyola i l'hospitalització a Barcelona. Va donar detalls del viatge a Ginebra on li fou premiat el 1972, el poema *Salm del Servent de Jahvé*. El van acompanyar a recollir el premi diferents persones. Ell estava ja molt malalt. Altres persones de Catalunya que hi varen anar, foren penades amb una multa.

Amb el cor compungit Andreu Morta va acabar la seva intervenció parlant de la mort i de manera especial del Jocs Florals de Mèxic on *Llocs i focs* fou premiat amb la Viola d'or i argent i això li va valer el nomenament de Mestre en Gai Saber.

El coneixement tant proper per part d'Andreu Morta d'aquells anys de la vida de Muntanyola, per ser el més directe col·laborador de Lluís Carulla durant tants anys, facilità que el públic pogués conèixer tant directament aquelles vivències.

Diumenge, 13.

A l'Església de Sant Pere de Mont-ral tingué lloc un acte organitzat per la gent de La Selva del Camp, on hi participà el doctor Armand Puig, l'Schola Cantorum de La Selva i diferents rapsodes. Conduí l'acte mossèn Ignasi Cabrer rector de Mont-ral.

Armand Puig glosà la figura de Muntanyola com havia fet a La Selva del Camp el 2 d'abril. Qualificà Muntanyola com a rector de poble amb projecció universal. Evocà l'etapa en la qual Muntanyola fou rector de Mont-ral, Farena i Rojals. Es preguntava com feia els desplaçaments per aquelles muntanyes de Prades.

Enumerà al seu criteri els tres aspectes més destacats de la seva personalitat: prevere, poble i pàtria. Un capellà del poble i pel poble. Parlà després del fejecistes i dels màrtirs del 1936. El drama de la vida de mossèn Ramon, deia. La vida de mossèn Ramon i la història d'aquest país van estretament lligades. Que havia representat per un home aquelles dates de 1936 i 1939. L'una perseguit per la seva

Armand Puig i Tàrrach a l'església de Sant Pere de Mont-ral. (Foto Josep M. Vallès)

fe, l'altra perseguit per la seva identificació amb la pàtria.

Van seguir després les lectures de poemes i finalment l'actuació de l'Schola Cantorum de La Selva, interpretant al final la sardana *Sant Pere del Puig* lletra de Ramon Muntanyola i música d'Albert Sanahuja.

Dia 18.

A l'Hort del Museu de la Vida Rural és feu una lectura de poemes. Hi participaren Maria del Carme Permiqel, Roser Trullols, Montserrat Masdeu, Isabel Rivera, Rosa Maria Tombas, Montserrat Bosch, Montserrat Roca, Josep M. Rovira, Andreu Morta, Ramon Guasch i Josep M. Vallès. A més hi participaren els infants: Esther Arbós, Pau Roca, Gerard Girona, Claudia Boqué i Martí Franquès. Conduí l'acte i presentà el poemes Elisenda Rosell.

21.

En el cicle de lectures fou el torn de Miquel Trullols. Llegí el text de Joan M. Pujals "L'obra poètica de Ramon Muntanyola" a *La cultura catalana en projecció de futur*. Homenatge a Josep Massot i Muntaner. (431-438).

Pujals va publicar aquell text el 2004, sobre l'edició de l'Obra poètica editada per l'Abadia de Montserrat amb recopilació d'Albert Manent i pròleg de Climent Forner, el 1998 en escaure's els 25 anys de la mort de Muntanyola.

Ressegueix tota la producció poètica de Muntanyola des de 1946 quan es publicà el seu primer poemari *Ànima endins*. Segueix parlant d'*Infants, ocells i nadales* que veia la llum el 1948, "quan defineix el seu quefer líric com una reflexió espiritual compromesa amb l'ésser humà des de la llum i la joia de la fe catòlica", diu Pujals. El 1959, veia la llum *Romiatge per la terra* publicada per l'editorial Estela. "Es tracta d'una obra important. En primer lloc, perquè constitueix un bell homenatge a la terra catalana entesa com la pàtria de la llengua catalana i, en segon lloc, perquè aquest ésser català es concreta en la realitat viva del seu paisatge originari: l'Esplugu de Francolí (Conca de Barberà) i el Camp de Tarragona". I així va seguint. *Eixàrcia* (1963), la recopilació de les *Antifones* recollides per mossèn Josep Martorell i Cornudella, de les publicacions que Muntanyola havia fet a les pàgines de *La Veu de la Parròquia* i *Ressò*, que apareixia ja mort ell, el 1976, etc.

La segona part del text està dedicada a analitzar els models que guiaven a Muntanyola en la seva creació poètica. Poesia religiosa, poesia popular dedicada a l'Infant Jesús, amb una ingenuïtat i puresa que l'han fet perenne en els llavis dels nostres infants, amb un llenguatge entenedor i sensible.

Pujals va comparant la poesia de Muntanyola amb els grans poetes catalans i les seves diferents corrents: Maragall, Riba, Verdaguier i altres.

27.

Organitzat per l'Agrupació de dones de Sarrià, tingué lloc en aquella vila un recital de poemes. Intervingueren diferents rapsodes locals i Josep M. Rovira i Josep M. Vallès.

Dilluns, 28.

En la darrera sessió de les lectures intervingueren Filo Farré, Rosa Maria Farran i Laia Torres.

Rosa Maria Farran llegí el text "El missioner de la caritat cristiana" de Gaietà Magriñá. És una exaltació de la figura de Muntanyola a partir del records personals de l'amic que havia passat moltes hores amb ell. El qualifica de reformador preconiliar: "ell orientava els sermons cap a la valoració de l'home, imatge de Déu, enaltint la honestat..."

Laia Torres llegí el text d'Albert Manent "La veu que clamava al desert". Manent ressalta el compromís de Muntanyola els anys quaranta del segle XX, lluitant com un solitari i enfrontat als vetos burocràtics, publicant *La Veu de la Parròquia* i *Ressò* des d'aquell raconet d'Omells de Na Gaia. Remarca com Muntanyola esdevé un dels primers ponts de diàleg amb els no creients a qui sabia tractar, aconseguint que veiessin en ell un veritable símbol d'una Església que ell feia comprensible. Parla del poeta i del defensor de la llengua catalana, de l'orador de multituds que sabia adaptar el seu missatge a l'auditori que tenia davant.

Finalment Filo Farré llegia el text "Un poeta de la terra", introducció de mossèn Joan Roig i Montserrat a l'edició d'*Els Goigs i els cants populars de Mn. Ramon Muntanyola*, que s'ha publicat en commemoració del Centenari del seu naixement amb la col·laboració de l'Arquebisbat de Tarragona i Gogistes Tarragonins.

Mossèn Roig hi explica el veritable valor del poeta popular per la literatura catalana i la seva cultura en general. En fa un breu esboç biogràfic i justifica la recopilació dels Goigs des del dedicats a Sant Abdó i Senen el 1948, patrons de la seva vila nadiua, fins el que va dedicar a Santa Maria del Mar de Salou.

Es refereix també a com s'inicià la seva amistat i com els uní la dèria d'escriure goigs. Com Muntanyola l'encoratjà a participar en certàmens gogístics. Filo Farré resumí també les explicacions que mossèn Joan Roig fa dels Goigs publicats. I acabà

recitant la lletra d'aquells versos dedicats a Sant Abdó i Sant Senen i uns fragments del Goigs irònics i humorístics dedicats a "una somera...".¹⁴

SETEMBRE

10.

Al matí l'Ajuntament de l'Espluga feu una ofrena floral a la tomba de Mossèn Ramon Muntanyola.

Coincidint amb la data del traspàs de Ramon Muntanyola, es celebrà a Salou, a l'Església de Santa Maria del Mar, l'Eucaristia amb el calze de Catalunya que el 1957, havien ofert a mossèn Ramon els seus amics de Barcelona. Després de la missa oficiada per mossèn Santi Soro es diposità al peu del monument a Ramon Muntanyola un ram de flors ofert per l'Ajuntament i es ballà la sardana d'Albert Sanahuja amb lletra de Muntanyola "La sardana universal".

Dia 14.

Tingué lloc al Museu d'Alcover un acte d'homenatge als tres amics: Ramon Muntanyola, Antoni Català Gomis i Sebastià Rué que el 1967, publicaren conjuntament el llibre *Infants, ocells i nades* amb les lletres de les nades de Muntanyola, la música de Rué i les xilografies de Català. Conduí l'acte i feu la glosa dels tres personatges Mireia Català i es llegiren poemes per part d'infants alcoverencs i Montserrat Masdeu, Josep M. Rovira i Josep M. Vallès. Feu els honors la directora del Museu Ester Magrià.

OCTUBRE

15.

A l'axiprestal Església de Santa Maria de Montblanc s'hi celebrà un acte amb la participació de Mossèn Simó, el doctor Armand Puig, Ramon Recasens i l'alcalde de la Vila Ducal Josep Andreu. Recitaren poemes Montserrat Farriol i Enriqueta

Civit. A la cloenda la Coral Flor de Lis interpretà entre altres composicions l'"Ave a la Mare de Deu de la Serra" amb lletra de Muntanyola i música de Francesc Bonastre.

A l'església de Santa Maria presidiren l'acte Josep Andreu, Simó Gras, Armand Puig i Ramon Requesens (Foto: Josep M. Vallès).

L'acte es desenvolupà en dues parts. A la primera mossèn Simó, plebà de la vila, presentà les persones que havien d'intervenir i explicà en què consistiria l'acte organitzat. Demanà al coordinador dels actes del Centenari, Josep M. Vallès, que digués unes paraules i aquest agrai a la Vila Ducal que s'hagués sumat novament a les celebracions en honor del capellà i poeta espluguí. Explicà els actes que es faran a Reus (18-10), Tarragona (23 i 26-10), l'Espluga de Francolí (29-10), Barcelona, a l'Institut d'Estudis Catalans (7-11), a Mont-roig del Camp (16-11) i a Poblet el febrer de 2018. Tot seguit Ramon Requesens féu unes referències personals de la seva coneixença amb Ramon Muntanyola, primer quan fou vicari de Montblanc el 1944, i després quan exercint el sacerdoci en altres llocs emprengué l'aventura de publicar *La Veu de la Parròquia* i *Ressò*. Destacà el caràcter de Muntanyola, engrescador per als infants que acudien al catecisme i la seva dèria de l'excursionisme, al qual inclinava els infants

montblanquins. El doctor Armand Puig, que ha participat en diferents actes del Centenari (La Selva del Camp, Mont-ral i en aquest de Montblanc), va fer una dissertació sobre la personalitat del capellà, que mossèn Ramon abastava en tots els seus aspectes. Parlà de com va veure acceptades les seves teories sobre l'Església com a Poble de Déu, a partir de la celebració del Concili Vaticà II. Va fer referència a un article publicat per ell a *Serra d'Or*, que s'ha considerat sempre que fou la publicació continuadora de l'esperit d'aquell *Ressò* publicat per Muntanyola el 1951 i on Armand Puig aprofundeix en els diferents aspectes de la personalitat de Muntanyola que el feren un home d'una sola peça. El perdó, la poesia com a mitjà per defensar la llengua i la seva fe, com a poeta del poble, com a home de basta cultura, etc. Mossèn Armand Puig dedicà una bona part de la seva intervenció a analitzar el text de l'Al·leluia a la Mare de Déu de la Serra, la lletra del qual va escriure Muntanyola. El públic escoltà embadalit aquella interpretació, vers a vers, del que el poeta va voler representar en aquell poema. La darrera de les intervencions anà a càrrec de l'alcalde de Montblanc, Josep Andreu. Amb veritable emoció recordà alguns dels actes del Centenari celebrats als quals havia assistit i confessà que mai no havia llegit o cantat l'Al·leluia a la Mare de Déu de la Serra pensant tot el que hi havia descobert el doctor Armand Puig. La segona part de l'acte anava a càrrec de la coral Flor de Lis, que dirigeix l'espluguina Joana Cervelló. Primer interpretaren dues peces del seu repertori habitual. La tercera fou el poema *Jo tinc un pessebre* amb música de T. Maideu, i acabà, naturalment interpretant, amb el públic dempeus i cantant també l'Al·leluia que amb la lletra de mossèn Ramon va musicar el tristament perdut fa pocs dies musicòleg montblanquí Francesc Bonastre. Acompanyà la interpretació l'organista Cristina Ollé. Entre les interpretacions de la coral, Montserrat Farriol va llegir el poema *Pelegrins de Terra endins*, i Enriqueta

Moix llegí dos poemes més recollits a l'antologia que Joan Maria Pujals ha publicat amb motiu de la celebració del centenari com són *Nadala montblanquina* i *Montblanc*.¹⁵

Dimecres, 18.

En el marc de l'Església Prioral de Sant Pere de Reus, tingué lloc la presentació del llibre "*Dia vindrà. Antologia poètica de Ramon Muntanyola*" editat amb motiu de la celebració del Centenari del naixement de Ramon Muntanyola. La presentació anà a càrrec de mossèn Joaquim Claver i intervingueren, el curador de l'antologia Joan M. Pujals, l'escriptor Joaquim Mallafré i el prior Joan Antoni Cedó.

Dilluns, 23.

Josep M. Grau i Pujol dissertà sobre la personalitat de Ramon Muntanyola a la Biblioteca Pública de Tarragona. Amb algunes diferències Grau repetí la xerrada que havia fet a La Selva del Camp. Profund coneixedor de la biografia de Muntanyola i del fons arxivístic que es conserva a l'Arxiu Històric de Tarragona va aportar matisos importants en la semblança biogràfica de mossèn Ramon i sobre tot la seva etapa selvatana, on hagué de restar pràcticament proscrit per l'autoritat eclesiàstica a la qual devia obediència.

Dia 26.

A la mateixa Biblioteca Eugeni Perea parlà de la poesia de Ramon Muntanyola i es llegiren alguns poemes a càrrec de Benigne Rios, Montserrat Masdeu, Anna Gispert, Silvia Solé, Ivan Andreu i Josep M. Vallès.

Eugeni Perea en la seva introducció començà preguntant-se: Qui fou Ramon Muntanyola? Contestant ell mateix: Atesa la personalitat d'ampli espectre de l'home –sacerdot, poeta, activista cultural, catalanista, sociòleg, promotor d'habitatges–, és bo preguntar-se quina d'aquestes condicions preval o marca la seva personalitat i transcendència.

Cità el pròleg de Miquel Melendres al poemari *Ànima endins*. Cità paraules d'Albert Manent sobre Muntanyola i anà esbossant una breu semblança biogràfica per anar introduint els poemes que es llegiren.

Pel que fa al compromís amb els obrers i els pobres va repetir unes paraules del mateix poeta: “que volia ser pobre, que mai no li trobessin diners a la butxaca; i si en tenia o en guardava, no serien pas per a ell.”

Subratllà més endavant que Muntanyola s'havia avançat al Concili Vaticà II. Abans de passar a l'anàlisi de la poesia encara va afegir: “Tots els vessants de Muntanyola conflueixen en el sacerdoci, certament, de manera que davant de qualsevol adjectiu, hem de començar parlant del Muntanyola prevere. Un sacerdot que exerceix sovint amb una de les eines més estimades i sentides: la poesia.”

Breument assenyalà els tres caires, al seu parer, de la poesia muntanyolenca: Poesia de proximitat, hagiogràfica i el paisatge.

I acabava dient “Muntanyola és un autor que forma part d'aquella escala gradual de sacerdots poetes que a Catalunya posaren el vers en la veu popular i contribuïren a la culturització social. I tot plegat en una època de caresties de tota mena i on la literatura, sovint, esdevé llenguatge d'interpretació del temps i suport per a la construcció de futur”.

29 d'octubre.

A l'Espluga de Francolí, a l'Auditori Carulla Font del Casal, s'hi presentà l'edició d'*Els Goigs i els Cants populars de Ramon Muntanyola*. Feu la presentació Lluís Maria Moncunill, intervingueren l'autor del recull mossèn Joan Roig i Montserrat, Carles Baches president de Gogistes Tarragonins i l'Alcalde de l'Espluga.

Lluís M. Moncunill va destacar el compromís per la pregària i el do de la poesia de Ramon Muntanyola.

NOVEMBRE

Dimarts, 7.

La seu de l'Institut d'Estudis Catalans acollí un acte institucional d'homenatge a mossèn Ramon Muntanyola. Presidí Joandomènec Ros, president de l'IEC i glosaren la figura de Muntanyola Joan Martí Castell rector estat de la URV, pel que fa a la seva vessant literària i el Reverendíssim Pare Abat de Poblet Octavi Vilà que parlà de Muntanyola com a home d'església. Tanca l'acte el president de la Diputació de Tarragona Josep Poblet. En el claustre de l'IEC hi foren exposades les banderoles de l'Exposició “Poeta de banderes blanques” i exemplars de l'obra publicada de Muntanyola, com els seus poemaris, llibres i la revista *Ressó*. Els espluguins que es traslladaren a Barcelona per assistir a l'acte pogueren gaudir d'una visita guiada a la seu de l'IEC.

HOMENATGE A MN. RAMON MUNTANYOLA¹⁶

L'Institut d'Estudis Catalans va acollir a la seva seu de Barcelona l'acte d'Homenatge al sacerdot i poeta Ramon Muntanyola i Llorach (L'Espluga de Francolí, 1917 – Salou, 1973).

L'acte, organitzat pel mateix Institut, la Diputació de Tarragona i l'Arquebisbat de Tarragona, comptà amb la intervenció de Joan Martí i Castell, Rector estat de la Universitat Rovira i Virgili i el

A la seu a Barcelona de l'Institut d'Estudis Catalans. Octavi Vila i Josep M. Poblet (Foto Vallès).

Reverendíssim Abat del Monestir de Poblet Octavi Vià i Mayo.

Al claustre de l'edifici de l'Institut, antiga Casa de la Convalescència, s'hi havia col·locat alguns elements de l'Exposició que es va poder veure al Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí, durant l'estiu passat i que formava part dels actes commemoratius del Centenari del naixement de Ramon Muntanyola.

Més d'un centenar de persones seguiren des de la Sala Prat de la Riba, de l'IEC, les intervencions dels membres que formaven la taula. Presidí l'acte Joandomènech Ros, president de l'IEC, a qui acompanyava Josep Poblet, president de la Diputació i els glosadors de la figura de mossèn Ramon. Joandomènech Ros justificà la celebració de l'acte amb paraules entranyables vers la figura del poeta i biògraf Muntanyola.

Joan Martí s'encarregà de parlar de l'obra literària. Sota el títol Ramon Muntanyola, llengua i pensament, el filòleg Martí Castell desenvolupà la seva tesi que el raciocini de la humanitat es basa en la paraula, i que és la llengua qui dona identitat als diferents grups humans. Parlà de literatura i d'escriptura. Es remuntà a Ramon Llull per contextualitzar els seus arguments i explicar com hi ha autors que cerquen en la seva autoria literària, la defensa de la religió que professen. Resseguí l'obra poètica de Muntanyola a partir de l'edició de *Dia vindrà. Antologia poètica de Ramon Muntanyola*, a cura de Joan M. Pujals i editada per l'Abadia de Montserrat en motiu del Centenari del naixement del poeta espluguís.

Començà l'anàlisi sobre la tècnica poètica, la defensa de la llengua que sobresurt en tota la seva obra. La poesia de Muntanyola és inconfundible pel lector. Martí va acabar amb una referència a la realitat terrible que viu el nostre país, fent observar que si Muntanyola aquell 7 de novembre hagués pogut fer un parlament no l'ahuria acabat d'altra manera. La sala Prat de la Riba emocionada i d'empeus aplaudí llargament l'orador.

El Reverendíssim Pare Abat de Poblet glosà la figura del sacerdot: Ramon Muntanyola, l'home d'església. Resseguí fil per randa les vicissituds de la carrera sacerdotal de Muntanyola: des del seu pas pel col·legi de Paüls de Bellpuig, el Seminari de Tarragona, l'exili cap a França per passar a Mallorca, la tornada al cap del temps al Seminari de Tarragona, l'empresonament, la persecució, la tragèdia familiar, etc.

Octavi Vilà llegí un text ple de referències als amics que al llarg de la vida construïren fidelitats amb el sacerdot. La seva manera d'entendre la vida pastoral, el problema amb l'autoritat eclesiàstica i pas a pas, anà descapdellant el periple vital del vicari, del rector i del seu apostolat. De manera especial i emotiva, quan es va referir a les paraules escrites pel bisbe Josep Pont i Gol a la mort de Muntanyola. Quan ressegua els encontres amb Miquel Coll i Alentorn qui els ajudà a travessar la frontera amb els seus contactes.

La visió del poeta per una banda i de l'home d'església per l'altra, són els dos puntals més fermes que suporten la memòria d'un home sant, d'un home progressista, amb gran preocupació social, amb la seva capacitat de convenciment i d'arribar als filigresos i als qui no ho eren, però anaven a escoltar-lo, a l'església, al cinema, a la plaça, on fos que prediques i es pogués escoltar la seva paraula.

L'acte el va cloure el President de la Diputació que tingué paraules d'agraïment vers la institució que l'acullia i parlar també en nom de l'Espluga de Francolí, absent per les qüestions polítiques que tenen el nostre país en un deliri permanent.

Els assistents foren obsequiats amb el llibre *El Goig i els Cants populars de Mossèn Ramon Muntanyola*, que recull els goigs, cants i himnes, aplegats per mossèn Joan Roig i Montserrat i editats per Gogistes Tarragonins amb el suport de l'Arquebisbat de Tarragona.

Dia 15.

Conferència de Josep M. Vallès: “Ramon Muntanyola, sacerdot i poeta” a Mont-roig del Camp.

En el marc de les xerrades que organitza el Club de Lectura de la biblioteca local, es va realitzar una xerrada parlant de la biografia i els aspectes més destacats de la personalitat de Ramon Muntanyola. Tot i que ell no hi va exercir el sacerdoci, a la vila de la Verge de la Roca, si que hi va predicar més d’una vegada, fins i tot la Santa Missió i La proximitat amb Salou feu que moltes famílies mont-rojenques tinguessin records viscuts amb el rector de Santa Maria.

DESEMBRE**Divendres, 8.**

Cervià de les Garrigues.

Conferència de Lluís Maria Moncunill. Presentació del llibre *El Goigs i Cants populars de Mn. Ramon Muntanyola* de mossèn Joan Roig i Montserrat.

Mercè Rubió i Lluís Maria Moncunill a la Biblioteca de Cervià. (Foto Vallès).

Mossèn Ramon Muntanyola tenia arrels cervianenques, tal com ho recordà Lluís M. Moncunill a la seva intervenció en l’acte en homenatge a

mossèn Ramon Muntanyola celebrat a la Biblioteca de Cervià:

Mn. Muntanyola, nascut a l’Espluga de Francolí el 2 d’abril de 1917, provenia de nissaga cervianenca, car el seu pare, fill de Cervià, era de cal Llorenç del carrer Major, i el seu padrí de fonts, Ramon Martí de cal Francès, que n’era oncle directe. Per això a la façana de la casa pairal del carrer Major hi ha gravat el text de l’endreça que l’optimisme del nostre poeta dedica a Cervià, poble que ell, amb legitimitat, sentia com a seu:

Clap de garriga,
vàlid racó.
Guatlla i formiga,
pa de ronyó.
Van de cacera
l’àngel i el gos.
Ran d’olivera
dinen tots dos.
No et desconsoli
cap averany,
que el preu de l’oli
puja cada any.

Continuà encara Moncunill en la seva dissertació:

Mn. Muntanyola forma grup amb un estol de preveres il·lustres de marca cervianenca; va cultivar la seva vinculació amb Cervià vetllant el manteniment dels vincles familiars, gràcies a la seva participació en les efemèrides, de tota mena, dels seus parents. L’arxiu documental dels seus congèneres conserva petits tresors epistolars, poètics, inèdits, i gravacions, testimoni d’aquesta seva presència, sempre afectuosa i desitjada, a les llars cervianenques.. Per tot això, el poble de Cervià també va voler sumar-se als actes d’homenatge al nostre poeta en el centenari del seu naixement.

L’acte va comptar amb una nodrida assistència de cervianencs. La presentació es va celebrar a la Biblioteca municipal de Cervià, actuant d’amfitriona

l'alcaldesa Sra. Mercè Rubió, qui presentà el ponent en aquest acte. El professor Moncunill va pronunciar una glossa ben documentada i es referí a les paraules pronunciades per Muntanyola a la missa de l'aplec de Les Besses de l'any 1970. Mn. Moncunill invità el concelebrant Mn. Muntanyola a si volia dir alguna cosa, gest acceptat per Mn. Ramon qui, prenent la paraula, digué:

Fills de Cervià, vosaltres no sabeu el que representeu, sou tan humils, sou tan tendres, sou tan de casa com tants d'altres cervianencs avui recollits en aquesta muntanya aplegats entorn d'aquest altar; sou el símbol i el signe de la nostra Catalunya, sou el símbol i el signe de la nostra Església. Aquí en aquesta hora, en aquest dia segon de Pentecostès, a mi em sembla que la primera missa que Sant Pere digué davant aquelles multituds, molt bé totes que l'entenien amb la seva llengua materna, era una cosa semblant, i avui doncs jo veig que amb el ressorgiment de Cervià, el ressorgiment de tota la nostra Terra i el ressorgiment de tota l'Església..... Que bonic, que dolç, que ens trobem tots units, cervianencs. Endavant us repeteixo sou el signe de la Catalunya Immortal de l'Església que no mor, la vostra humilitat, el vostre sentit casolà que no us faci tenir desesperança i desànim, sinó que penseu de mateixa manera quan vosaltres sembreu els grans de blat amb la terra i es converteix amb l'espiga, els vostres esforços també es convertiran amb una collita espiritual. ¡Alegrem-nos!

Per finalitzar l'acte entranyable, viscut amb intensitat i marcat per la memòria col·lectiva envers el sacerdot i poeta espluguí, alguns dels nebots de l'homenejat, en representació de tota la família cervianenca, van oferir als assistents un entranyable recital de poemes propis de mossèn Muntanyola. Foren declamats per Josep M. i Anton Gasol, Salvador Manresa, Núria Queralt i Maria Martí.

Dia 26.

Concert de Sant Esteve de la Coral Espluguina. Església Vella de l'Espluga de Francolí.

En el seu tradicional concert de Sant Esteve, la Coral Espluguina recordà la figura de Ramon

Muntanyola i Llorach. Una part del concert fou dedicada a la lectura de nades de Muntanyola.

3 de febrer de 2018

Monestir de Poblet

Acte de cloenda oficial del Centenari del naixement de Ramon Muntanyola i presentació dels dos volums de la biografia *Vidal i Barraquer, Cardenal de la Pau*, ampliada i revisada per Josep Massot i Muntaner.

El dissabte 3 de febrer el Monestir de Poblet acollí l'acte de cloenda del Centenari del naixement de Ramon Muntanyola. El lloc escullit no era casual ja que el 1968 un grup de preveres que es reuniren a Poblet per celebrar una eucaristia en memòria del Cardenal Francesc d'A. Vidal i Barraquer en escaiença dels 25 anys del seu traspàs, varen decidir que calia fer una biografia del Cardenal i l'encarregaren a Ramon Muntanyola. La primera edició publicada per Editorial Estela, aparegué el 1970.

Ara es presentava una edició publicada per Edicions de l'Abadia de Montserrat en dos volums, revisada i ampliada pel pare Josep Massot i Muntaner.

L'acte començà amb la celebració eucarística a la basílica de Santa Maria de Poblet, oficiant el Reverendíssim Pare Abat Octavi Vilà, concelebrant amb l'Abat Emèrit Josep Alegre, el pare Prior Rafel i altres sacerdots entre els quals hi havia el rector de l'Espluga Marcus Vinicius i l'Arxiprest de Montblanc mossèn Simó Gràs. La consagració és feu amb el "Calze de Catalunya" de Mn. Muntanyola. Calze que el 1957 li obsequiaren els seus antics amics de *Ressò* i que cedí per l'ocasió el Museu de la Vida Rural de l'Espluga que n'és dipositari a través de la Fundació Lluís Carulla.

En acabar la missa, l'Schola Cantorum de La Selva del Camp oferí un concert amb diverses peces amb lletra de Muntanyola i l'estrena de l'obra coral *El Cardenal proscrit* amb música de mossèn Valentí Miserachs, obra composta expresament per a la celebració del Centenari.

A les dotze del migdia al Palau Nou de l'Abat tingué lloc la presentació del llibre que ens hem referit, que anà a càrrec del Pare Abat del Monestir. Ocupaven la presidència i intervinguren, l'Alcalde de l'Espluga de Francolí David Rovira, l'alcaldesa de Cambrils Camí Mendoza, Josep A. Bravo Vicari episcopal en representació de l'Arquebisbat i el president de la Diputació de Tarragona Josep Poblet, a més naturalment del Pare Abat.

En la presentació de la biografia del Cardenal Vidal i Barraquer, el Pare Abat destacà els trets més importants de la personalitat del biografat i el temps que li pertocà de viure i la de l'autor. La seva religiositat i el tarannà conciliador de Vidal i Barraquer. Condensà en la seva intervenció les etapes de la vida del Cardenal: Dictadura de Primo de Rivera, II República, Guerra civil i els primers anys de la Dictadura franquista. Posà especial èmfasi en l'exili forçós per la seva negativa a la signatura de la Carta Col·lectiva dels bisbes espanyols de finals de 1937 i tramesa el 1938, a tots els bisbats del món. Posant de manifesta també la seva negativa a sotmetre la jurisdicció de l'església al govern, primer de Burgos i després de la guerra a Madrid.

L'assistència de públic superà les expectatives i seguiren els tres actes més de 200 persones. Els presents foren obsequiats amb el llibre d'*Els Goigs i Cants Populars de Ramon Muntanyola* i el darrer número de la revista *Cultura i Paisatge* que conté dos articles dedicats a Ramon Muntanyola en l'efemèride del Centenari.

Acte de presentació del llibre biogràfic Vidal i Barraquer, Cardenal de la Pau, al Palau Nou de l'Abat, el dia 3 de febrer

Actuació de la coral de Schola Cantorum de la Selva del Camp en l'acte de cloenda del Centenari del naixement de Mossèn Muntanyola.

Articles publicats a la premsa en ocasió del Centenari

Agnés Llorens. "Inici dels actes del centenari de Ramon Muntanyola" a *El Punt/Avui*, Tarragona, 28-3-2017.

Redacció. "L'obra de Mossèn Ramon Muntanyola, recordada durant un any ple d'actes" a *Diari Més*, Tarragona, 28-3-2017.

Redacció. "El Camp reivindica mossèn Ramon Muntanyola" a *Nova Conca*, Montblanc, 31-3-2017.

Joan M. Pujals. "Ramon Muntanyola. La veu de l'esperança" a *Catalunya Cristiana*, 20-4-2017.

Meritxell Roselló. (Entrevista a Josep M. Vallès i Martí) *Flama.info* 15-5-2017.

Nuria Vilà. "Acte sobre Ramon Muntanyola" (Setmana Internacional dels Arxius) *Nova Conca*, Montblanc, 9-6-2017.

J. Corbella Duch. "Ressò de mossèn Ramon Muntanyola" a *La Mañana*. Lleida, 24-6-2017.

Josep M. Vallès i Martí. "Centenari del naixement de mossèn Ramon Muntanyola i Llorach" a *Església de Tarragona*. Núm. 298, Maig-juny 2017, pp. 16-18.

Joan Boronat. "Arranca el año del centenario del nacimiento de Mn. Ramon Muntanyola" a *Diari de Tarragona*, 1-4-2017.

Joan M. Pujals. "Ramon Muntanyola. La veu de l'esperança" a *Diari de Tarragona*, 20-4-2017.

Carla Pomerol. "La vida de mossèn Ramon Muntanyola a través dels Goig" a *Diari de Tarragona*, 21-6-2017.

Antoni Coll. "Ramon Muntanyola" a *Diari de Tarragona*, 26-6-2017.

Joan Martí Castell. "Ramon Muntanyola: una poesia de terra i vida" a *Diari de Tarragona*. Tarragona, 5-7-2017.

Alba Tudó. "L'Espluga de Francolí acull l'exposició de les obres de Ramon Muntanyola" a *Diari de Tarragona*, 13-7-2017.

Alba Tudó. "S'inaugura l'exposició de Ramon Muntanyola a l'Espluga de Francolí" a *Diario de Tarragona*, 15-7-2017.

Mossèn Manuel M. Fuentes i Gassó. "Ramon Muntanyola i Llorach, sobre tot mossèn!" a *El bon pastor*, 17-7-2017.

Armand Puig i Tàrrrech. "Mossèn Ramon Muntanyola, l'home d'una sola peça" a *Serra d'Or*. Juliol-agost, 2017. (Núms. 691-692)

Eufemià Fort i Cogul. "La missa nova" (copiat de Ramon Muntanyola, testimoni de Reconciliació) *El Cérvol*. Cervià. Núm. 311 Juliol-agost, 2017, p. 11.

Maria Martí i Baiget. "Muntanyola: poeta de banderes blanques" *El Cérvol*. Cervià. Núm. 311 Juliol-agost, 2017, p. 18.

Lluís M. Moncunill i Cirac. "Els Goig i Cants Populars de Mn. Ramon Muntanyola i Llorach" a *Església de Tarragona*. Núm. 299, Juliol-agost 2017, pp. 26-29.

Carles Duarte. "Entre la reconciliació i l'esperança" a *La Vanguardia*. Barcelona, 10-9-2017.

Lluís M. Moncunill i Cirac. "Els Goig i Cants Populars de Mn. Ramon Muntanyola i Llorach" a *Gaudia*. Gogistes Tarragonins. Tarragona, 2017. Núm. 35, pp. 7-10.

Josep M. Vallès i Martí. "Homenatge a Mn. Ramon Muntanyola" a *Gaudia*. Gogistes Tarragonins. Tarragona, 2017. Núm. 35, pp. 11-14.

Enllaços on es poden trobar cròniques i articles relatius a la commemoració del Centenari del Naixement de Ramon Muntanyola i Llorach.

www.flama.info Agència Cristiana de Notísies

<http://www.flama.info/>

[modules.php?name=news&idnew=24967](http://www.flama.info/modules.php?name=news&idnew=24967)

http://www.arquebisbattarragona.cat/actualitat/noticies/index.php?arxiu=fitxa_noticies&idnoticia=17246&buscador_noticies=

<https://www.diaridetarragona.com/buscar.html>

<http://blocs.xtec.cat/ceipmartipoch/2017/04/24/ii-ruta-literaria/>

<http://agora.xtec.cat/escola-elboscomontral/>

[general/recital-poetic-i-diada-de-sant-de-jordi/](http://agora.xtec.cat/escola-elboscomontral/general/recital-poetic-i-diada-de-sant-de-jordi/)

<http://www.esglesiadetarragona.cat/centenari-muntanyola/>

<http://www.lorelladefarena.cat/>
https://centenarimossenramonmuntanyola.files.wordpress.com/2017/03/programa-salou-actiu-primavera-2017_definitiu.pdf
<http://actualtarragona.cat/poemari-repassa-lobra-mes-emblematica-clergue-literat-esplugui-ramon-muntanyola/>
http://xac.gencat.cat/ca/llista_arxius_comarcals/conca_de_barbera/detall/muntanyola
<http://tac12.xiptv.cat/tac-salou/capitol/desenyes-d-actes-recordaran-i-donaran-a-coneixer-la-figura-de-mossen-muntanyola>
http://www.diarimes.com/noticies/camp_tarragona/2017/03/27/tarragona_reivindica_figura_obra_esplugui_mossen_ramon_muntanyola_17025_1093.html
http://www.ara.cat/opinio/Ramon-Muntanyola-escriptor-poeta_0_1822617726.html
http://www.ara.cat/campdetarragona/capella-que-deixar-empremta_0_1856214367.html
http://www.ara.cat/campdetarragona/Mossen-Muntanyola-vida-fidelitat_0_1856214363.html
<https://centenarimossenramonmuntanyola.wordpress.com/>

Notes

- 1.- El text d'aquest epígraf fou publicat a la revista *Cultura i Paisatge*, núm. 10, 2017. Valls, p. 16.
- 2.- Tot i que el seu decès figura registrat a Salou.
- 3.- MUNTANYOLA, Ramon. Vidal i Barrquer, cardenal de la Pau. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2017. Revisada pel pare Josep Massot i Muntaner, monjo de Montserrat.
- 4.- Tot i que era previst, aquesta revisió i publicació no ha estat possible dins el temps de la commemoració.
- 5.- Josep M. Vallès i Martí coordinador dels actes del centenari.
- 6.- Calze obsequiat a mossèn Ramon Muntanyola el 1957, pels amics barcelonins de Resson amb la inscripció al peu del vers de Ventura Gassol: "El tinc alt per Catalunya / i per tots els catalans" que es conserva al Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí, de la Fundació Lluís Carulla.
- 7.- Ha sorgit un dubte en trobar-se Nevarà a l'Arxiu de Maria Albareda de Santa Coloma de Queralt, com de la seva autoria, però no en canvi els altres dos: Ha nevat i Neva.
- 8.- Vegeu la crònica a *laConcaDiari.cat* 29-5-2017.
<http://tarragona.digital/laconcadiaari/cultura/eslliuren-els-premis-del-40e-certamen-literari-del-casal-de-lespluga>
- 9.- La transcripció dels comentaris de Vicenç Villatoro es podrà trobar en el llibre del centenari.
- 10.- Vegeu crònica a *laConcaDiari* 22-6-2017.
<http://tarragona.digital/laconcadiaari/cultura/un-poemari-repassa-lobra-mes-emblematica-de-lesplugui-mossen-ramon-muntanyola>
- 11.- Meritxell Roselló per a *Flama.info*, 18 juliol 2017. Vegeu també Vegeu crònica a *laConcaDiari.cat*. (12-07-2017)
<http://tarragona.digital/laconcadiaari/cultura/sinaugura-al-museu-de-la-vida-rural-lexposicio-ramon-muntanyola-poeta-de-banderes-blanques>
- 12.- El 24 de juliol es va suspendre la lectura programada. El dilluns 31 tampoc se'n feu per escaures la Festa Major.
- 13.- Meritxell Roselló per a *Flama.info*
- 14.- La darrera de les sessions de lectures es feia el 4 de setembre, però en aquesta ocasió es van escoltar diversos talls de veu que es conserven enregistrats, de diferents intervencions i homilies de mossèn Ramon
- 15.- Meritxell Roselló per a *Flama.info*. Vegeu crònica a *laConcaDiari.cat*. (16-10-20 17) <http://tarragona.digital/laconcadiaari/cultura/parroquia-montblanc-celebra-centenari-mossen-ramon-muntanyola>
- 16.- Crònica publicada a *Gaudia. Portaveu dels Gogistes Tarragonins*. Tarragona, 2017. Núm. 35, pp. 11-14.